

วารสาร

ภาษา และวัฒนธรรมศึกษา

Journal of Language and Culture Studies

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565 | Vol.1 No.1 January - June 2022

ISSN : 3057-1138 (Online)

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เกี่ยวกับวารสาร

เลขมาตรฐานสากล:

ISSN 3057-1138 (Online)

วัตถุประสงค์และขอบเขตของวารสาร:

วารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษามีนโยบายรับตีพิมพ์บทความคุณภาพสูงในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ ภาษา ภาษาศาสตร์ วรรณคดีศึกษา วรรณกรรมศึกษา การเรียนการสอนภาษา วัฒนธรรมศึกษา การแปล การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรมศึกษา และพระพุทธศาสนา โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือคณาจารย์ นิสิตนักศึกษา และนักวิจัยทั้งในและนอกสถาบัน

ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร:

วารสารรับตีพิมพ์บทความวิชาการ บทความวิจัย และบทวิจารณ์หนังสือ

-**บทความวิชาการ** คือ บทความที่นำเสนอบทวิเคราะห์ วิจารณ์ รวมถึงการรวบรวมความรู้ ระบุถึงภูมิหลัง วัตถุประสงค์ และแนวทางการแก้ปัญหาที่บ่งชี้ถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ บทความจะต้องนำเสนอทฤษฎีที่มีอยู่หรือทฤษฎีใหม่ที่อ้างอิงความเห็นจากนักวิชาการที่มีความน่าเชื่อถือ มีความเป็นกลาง และมีส่วนช่วยในการพัฒนาความรู้ทางด้านภาษา ภาษาศาสตร์ วรรณคดีศึกษา วรรณกรรมศึกษา การเรียนการสอนภาษา วัฒนธรรมศึกษา การแปล การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรมศึกษา และพระพุทธศาสนา จำนวนคำเฉลี่ยในบทความวิชาการต้องไม่เกิน 8,000 คำ

-**บทความวิจัย** คือ บทความที่นำเสนองานวิจัยที่แสดงถึงความคิดริเริ่มและเกี่ยวข้องกับภาษา ภาษาศาสตร์ วรรณคดีศึกษา วรรณกรรมศึกษา การเรียนการสอนภาษา วัฒนธรรมศึกษา การแปล การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรมศึกษา และพระพุทธศาสนา บทความวิจัยต้องมีเนื้อหาที่ชัดเจน กระชับ มีความแปลกใหม่ มีโครงสร้างที่ดี รวมถึงการอภิปรายผลงานวิจัยโดยสรุป จำนวนคำเฉลี่ยในบทความวิจัย ไม่เกิน 8,000 คำ

-**บทวิจารณ์หนังสือ** คือ การเขียนเล่าเรื่องและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งโดยเจตนาจะแนะนำหนังสือเล่มนั้นให้ผู้อ่านรู้จัก โดยให้รายละเอียดทางบรรณานุกรมของหนังสืออย่างสมบูรณ์ รวมถึงประเภทของหนังสือ ให้ขอบเขตเนื้อหา คุณลักษณะพิเศษหรือข้อเด่นของหนังสือ เช่น ภาพประกอบ ดรรชนี มีการประเมินคุณค่า แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลว่ามีค่าควรอ่านหรือควรจัดหา เหมาะกับผู้อ่านกลุ่มใด มีการเปรียบเทียบกับหนังสือเล่มอื่นในประเภทเดียวกัน ผู้วิจารณ์ควรมีความรู้ในสาขาที่วิจารณ์ ควรระบุชื่อหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้วิจารณ์ เพื่อใช้พิจารณาความน่าเชื่อถือของบทวิจารณ์

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ:

ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ:

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จำนวนไม่น้อยกว่า 2 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อหรือข้อมูลของผู้เขียนบทความ และผู้เขียนบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double – Blind Peer Review)

การใช้ภาษา:

วารสารเปิดรับบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยมุ่งเน้นให้บทความมีการใช้ภาษาที่ให้ความหมายที่ชัดเจนและมีความกระชับรัดกุม

ค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์:

วารสารมีนโยบายในการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ หลังจาก accepted (ยอมรับการตีพิมพ์แล้วเท่านั้น เก็บเพียงครั้งเดียว) ทั้งนี้ทางวารสารจะดำเนินการออกใบเสร็จรับเงินกับทางมหาวิทยาลัยให้แก่ผู้ส่งบทความทุกบทความ โดยมีอัตราค่าธรรมเนียมดังนี้

-บทความวิชาการหรือบทความวิจัยหนังสือ จำนวน 3,000 บาท (สามพันบาทถ้วน) ต่อ 1 บทความ

-บทความวิจัย จำนวน 4,000 บาท (สี่พันบาทถ้วน) ต่อ 1 บทความ

กรุณาชำระค่าธรรมเนียม หลังจากได้รับอีเมลให้ชำระเงินจากวารสารแล้วเท่านั้น วารสารจะไม่คืนค่าธรรมเนียมให้ทุกกรณี

นโยบายการเข้าถึงบทความอย่างเสรี:

วารสารนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สามารถเข้าถึงบทความทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ ภาษา ภาษาศาสตร์ วรรณคดีศึกษา วรรณกรรมศึกษา การเรียนการสอนภาษา วัฒนธรรมศึกษา การแปล การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรมศึกษา และพระพุทธศาสนา และเผยแพร่งานวิจัยแก่ผู้ชมในวงกว้าง ผู้สนใจทั่วไปสามารถเข้าถึงได้แบบเปิด ซึ่งหมายความว่าบทความที่ตีพิมพ์ทั้งหมดสามารถเปิดออนไลน์สำหรับทุกคนจากทุกที่ในโลกโดยไม่มีค่าใช้จ่าย

ความเป็นเจ้าของและการจัดการ:

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นเจ้าของวารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษา วารสารได้รับการสนับสนุนบางส่วนจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กระบวนการและการกำกับดูแลของวารสารสามารถทำได้ผ่านแหล่งเงินทุนที่หลากหลาย การสนับสนุนทางการเงินทั้งหมดทำให้วารสารสามารถรักษามาตรฐานการตีพิมพ์ในระดับสูง โดยผ่านกระบวนการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้มงวด

ผู้จัดพิมพ์:

วารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษา เป็นวารสาร Peer-Reviewed อย่างเป็นทางการและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประเทศไทย

กองบรรณาธิการ

บรรณาธิการ:

พระมหาภราดร ฐิติโสโร, ดร.
pharadon.suw@mcu.ac.th

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ประเทศไทย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ:

ผศ. ดร.เชน นคร
chennakorn2556@gmail.com

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ประเทศไทย

กองบรรณาธิการ:

รศ. ดร.ชลอ รอดลอย
joe.arunee@gmail.com
รศ. ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือ
kietsn@hotmail.com
รศ. ดร.ประเสริฐ รุนรา
runra.prasirt@gmail.com
รศ. ดร.อักรพนธ์ เนื้อไม้หอม
akkarapon.nm@bru.ac.th
ผศ. ดร.บุญเลิศ วิวรรณ
boonlert.w@ku.th
ผศ. ดร.วุธยา สืบเทพ
vuthaya30@gmail.com
ผศ. ดร.รุ่งอรุณ ไรจน์รัตนาดำรง ไชยศรี
rungarun@g.swu.ac.th
ผศ. ดร.รัชดา ลาภใหญ่
ratchada.l@rsu.ac.th
ผศ. ดร.สมหวัง อินทร์ไชย
thaicru1@hotmail.com
ผศ. ดร.ชยานนท์ กุณฑลบุตร
chayanon.k@mutp.ac.th
ผศ. ดร.อรสิริ วัฒนธรรม
onsiri1977@gmail.com

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก ประเทศไทย
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประเทศไทย
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเทศไทย
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ประเทศไทย
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ประเทศไทย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประเทศไทย
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ประเทศไทย
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ประเทศไทย
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระ
นคร ประเทศไทย
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ประเทศไทย

หัวหน้ากองจัดการวารสาร:

พระกิตติพงศ์ ฐานรตโน

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ประเทศไทย

กองจัดการวารสาร:

ดร.กิตติชัย สันทาลุนัย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ประเทศไทย

สำนักงาน:

สำนักงานวารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษา

อาคารเรียนรวม ชั้น 3 โซน เอ คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

โทร : +66 9 0930 3517

อีเมล : jlcs@mcu.ac.th

ABOUT THE JOURNAL

International Standard Serial Number:

ISSN 3057-1138 (Online)

Objectives and Scope of the Journal:

The journal aims to provide a platform for researchers, scientists, and academicians to share knowledge and ideas in the form of high-quality articles in the form of original research or reviews covering the fields of Humanities and social sciences and related disciplines, including Language Studies, Linguistics, Literary Studies, Literature Studies, Language Teaching, Cultural Studies, Translation Studies, Intercultural Communication, Multicultural Studies, and Buddhism.

Types of Works Published in the Journal:

The journal accepts research articles, academic articles, and book reviews.

- **Academic articles** are articles that present analysis, criticism, and the collection of knowledge. Indicate the background, objectives, and approach to the solution that indicate the relevant theories in the analysis. The article must present an existing theory, or a new theory based on the opinion of a credible scholar. It is neutral and contributes to the development of knowledge in language, linguistics, literature studies, literature studies, and literary studies, Language Teaching, Cultural Studies, Translation Communication between cultures, multicultural studies, and Buddhism. The average number of words in an academic article must not exceed 8,000 words.

- **Research articles** are articles that presents research that shows originality and is related to language, linguistics, literature studies, literature studies, literature studies, literature studies, and literature studies, Language Teaching, Cultural Studies, Translation Communication between cultures, multicultural studies, and Buddhism. Research articles must have clear content. Concise and novel There is a good structure, including a summary discussion of research results. The average number of words in a research article is not more than 8,000 words.

- **Book reviews** is the writing of a story and comment on a particular book with the intention of introducing the book to the reader. It provides complete bibliographic details of the book, including the type of book, the scope of the content, special features or highlights of the book, such as illustrations, indexes, and value evaluation. Comment logically on whether it is worth reading or should provide suitable for which group of readers. It has been compared with other books of the same genre. The reviewer should have knowledge in the field of criticism, and should provide information about the reviewer by name to determine the credibility of the review.

Publication Schedule: 2 Issues per year:

Issue 1: January - June

Issue 2: July- December

Article Evaluation and Selection:

Each article will undergo peer review by at least 2 reviewers who are experts in the relevant field. Articles must receive approval from the editorial board before publication. The review process will be double-blind, meaning reviewers will not know the authors' identities, and authors will not know the reviewers' identities.

Language Usage:

The journal accepts articles in both Thai and English languages. Emphasis is placed on clear and concise language in articles to ensure clarity of meaning.

Publication Fees:

The journal has a policy regarding publication fees, which are charged after acceptance. The journal will issue receipts to authors through the university. The fee rates are as follows:

Academic Articles or Book Reviews: 3,000 Thai Baht per article.

Research Articles: 4,000 Thai Baht per article.

Authors are required to pay the publication fee only after receiving an email notification from the journal. The journal will not refund the publication fee under any circumstances.

Free Access Policy:

This journal aims to provide access to Humanities and Social Sciences and related disciplines, including Language Studies, Linguistics, Literary Studies, Literature Studies, Language Teaching, Cultural Studies, Translation Studies, Intercultural Communication, Multicultural Studies, and Buddhism, and to disseminate research to a wide audience. It is open to general interested parties, which means that all published articles are available online for anyone from anywhere in the world at no cost.

Ownership and Management:

Master of Arts Program in Thai Language, Department of Thai Language, Faculty of Humanities, Mahachulalongkornrajavidyalaya University is the owner of the Journal of Language and Culture Studies. The process and governance of the journal can be achieved through a variety of funding sources. All financial support allows the journal to maintain a high standard of publication. It has gone through a rigorous inspection process by qualified people

Publisher:

Journal of Language and Culture Studies is an official peer-reviewed journal and is supervised by Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Thailand

Editorial Team

Editor-in-Chief:

Dr.Phramaha Pharadon Bhurissaro
pharadon.suw@mcu.ac.th

Faculty of Humanities,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Editorial Assistants:

Asst. Prof. Dr.Chen Nakorn
chennakorn2556@gmail.com

Faculty of Humanities, Mahachulalongkornrajavidyalaya
University, Thailand

Editorial Board Members:

Assoc. Prof. Dr.Chalor Rodloy
joe.arunee@gmail.com

Faculty of Liberal Arts, Krirk University, Thailand

Assoc. Prof. Dr.Kiettsak Suklueang
kietsn@hotmail.com

Faculty of Social Sciences,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Assoc. Prof. Dr.Prasirt Runra
runra.prasirt@gmail.com

Faculty of Liberal Arts, Thammasat University, Thailand

Assoc. Prof. Dr.Akkarapon Nueamaihom
akkarapon.nm@bru.ac.th

Faculty of Humanities and Social Sciences,
Buriram Rajbhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr.Boonlert Wiwan
boonlert.w@ku.th

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Thailand

Asst. Prof. Dr.Vuthaya Suebthep
vuthaya30@gmail.com

Faculty of Humanities and Social Sciences,
Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr.Rungarun Rojrattanadamrong
Chaisri
rungarun@g.swu.ac.th

Faculty of Education, Srinakharinwirot University,
Thailand

Asst. Prof. Dr.Rachada Lapyai
ratchada.l@rsu.ac.th

College of Liberal Arts, Rangsit University, Thailand

Asst. Prof. Dr.Somwang Inchai
thaicru1@hotmail.com

Faculty of Humanities and Social Sciences, Chaing Rai
Rajabhat University, Thailand

Asst. Prof. Dr.Chayanon Kunthonboot
chayanon.k@rmutp.ac.th

Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajamangala
University of Technology Phra Nakhon, Thailand

Asst. Prof. Dr.Onsiri Wimontham
onsiri1977@gmail.com

Faculty of Humanities and Social Sciences,
Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand

Head of Journal Manager Team:

Phra Kittipong Thanaratano

Faculty of Humanities,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Journal Manager Team:

Dr.Kittichai Santhalunai

Faculty of Humanities,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Office:

Office of Journal of Language and Culture Studies

Education building, 3rd floor, Zone A,

Faculty Humanities, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Tel. +66 9 0930 3517

Email: jlcs@mcu.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษานี้เป็นปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม – มิถุนายน พ.ศ. 2565 คณะกรรมการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Reviewer) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์โดยคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด ควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่ อีกทั้งเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการและเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ

คณะกรรมการขอขอบคุณคณะกรรมการกลั่นกรองบทความทุกท่านที่ได้ใช้ความเพียรพยายามชี้แนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขงานของแต่ละท่านให้ออกมาได้อย่างถูกต้องน่าอ่านเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการ และท้ายสุดขอขอบคุณเจ้าของผลงานทางวิชาการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ทำให้วารสารฉบับนี้มีคุณค่าทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติและเผยแพร่ในวงกว้างและโปรดติดตามฉบับต่อไป

ด้วยความปรารถนาดียิ่ง

พระมหาภราดร ฐิริสโร, ดร.

บรรณาธิการวารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษา

สารบัญ

เกี่ยวกับวารสาร	(ก)
กองบรรณาธิการ	(ค)
บทบรรณาธิการ	(ญ)
สารบัญ	(ฎ)

บทความวิชาการ:

อัตลักษณ์และการสร้างความหมายใหม่ของผ้าไตรจีวรในสังคมไทยร่วมสมัย	1-8
พระณัฐพน ศุทธภาพิสุทธินุคุณ	
อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วที่มีต่อภาษาไทยในย่านเยาวราช: การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์สังคม	9-16
พระครูใบฎีกาประเทือง กนตจาโร	
การสื่อความหมายของพุทธศิลป์ร่วมสมัย: การตีความพุทธธรรมผ่านงานศิลปะดิจิทัล	17-22
สมศักดิ์ เพ็ญสะไหม	
การศึกษาภาษาในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผี: มิติทางภาษาศาสตร์และสังคมวิทยา	23-29
อักษร โพธิราชา	
วิเคราะห์การใช้ภาษาในการตั้งฉายาพระสงฆ์ไทย: นัยทางสังคมและวัฒนธรรม	30-36
พระมหาประทวน ธมมรฤทธิโต	
ภาคผนวก	37-57
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน รูปแบบเอกสารอ้างอิงวารสารบัณฑิตศึกษาวิชาการ	37
ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย	40
Sample of Original Research Article Preparation	46
ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ	52
Sample of Original Academic Article Preparation	55

อัตลักษณ์และการสร้างความหมายใหม่ของผ้าไตรจีวรในสังคมไทยร่วมสมัย
IDENTITY AND NEW MEANING CONSTRUCTION OF TRIPLE ROBES IN CONTEMPORARY
THAI SOCIETY

พระณัฐพน ศุทธภาพิสุทธิคุณ

Phra Natthaphon Sutthaphisutthikhun

วัดโพธิ์ทิตตาราม จังหวัดชลบุรี

Wat Phothithattaram, Chonburi Province

Corresponding Author E-mail: topshung@gmail.com

Received March12, 2022

Received April16, 2022

Accepted May2, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งศึกษาการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์และความหมายของผ้าไตรจีวรในบริบทสังคมไทยร่วมสมัย โดยวิเคราะห์ผ่านมุมมองทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา การศึกษาพบว่าผ้าไตรจีวรในสังคมไทยปัจจุบันมิได้จำกัดอยู่เพียงบทบาทดั้งเดิมในฐานะเครื่องนุ่งห่มของพระสงฆ์เท่านั้น หากแต่ได้ถูกตีความและให้ความหมายใหม่ในหลากหลายมิติ ทั้งในแง่ของสัญลักษณ์แห่งความศรัทธา วัตถุมงคล สินค้าทางวัฒนธรรม และสื่อแสดงอัตลักษณ์ทางศาสนา การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงพลวัตของพุทธศาสนาในสังคมไทยและการปรับตัวของสถาบันสงฆ์ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์และการบริโภคนิยม

คำสำคัญ: ผ้าไตรจีวร, อัตลักษณ์, การสร้างความหมาย, สังคมไทยร่วมสมัย, พุทธศาสนา

Abstract

This academic article aims to examine the transformation of identity and meaning of triple robes (Trai Jeewon) in contemporary Thai society through sociological and anthropological perspectives. The study reveals that triple robes in today's Thai society are no longer limited to their traditional role as monks' garments but have been reinterpreted and given new meanings in various dimensions, including as symbols of faith, sacred objects, cultural products, and religious identity markers. These changes reflect the dynamics of Buddhism in Thai society and the adaptation of the monastic institution amid globalization and consumerism.

Keywords: Triple Robes, Identity, Meaning Construction, Contemporary Thai Society, Buddhism

บทนำ

ผ้าไตรจีวรเป็นหนึ่งในสัญลักษณ์สำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีประวัติความเป็นมายาวนานนับตั้งแต่สมัยพุทธกาล ในฐานะเครื่องนุ่งห่มของพระภิกษุสงฆ์ที่สะท้อนถึงหลักธรรมคำสอนเรื่องความสันโดษและการละวางจากวัตถุนิยม อย่างไรก็ตาม ในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ผ้าไตรจีวรได้ถูกตีความและให้ความหมายใหม่ในหลากหลายมิติ (พระมหาสมชาย ฐานวุฑโฒ, 2560) การศึกษาการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์และความหมายของผ้าไตรจีวรในสังคมไทยร่วมสมัยจึงมีความสำคัญในการทำความเข้าใจพลวัตของพุทธศาสนาและการปรับตัวของสถาบันสงฆ์ในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการผสมผสานระหว่างความเชื่อดั้งเดิมกับวิถีชีวิตสมัยใหม่ การแปรเปลี่ยนของวัตถุทางศาสนาสู่สินค้าทางวัฒนธรรม และการธำรงรักษาอัตลักษณ์ทางศาสนาท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง (สุรางค์ จันทวานิช, 2562) ในมิติทางประวัติศาสตร์ ผ้าไตรจีวรมีความสำคัญในฐานะหนึ่งในบริบทที่จำเป็นสำหรับพระภิกษุสงฆ์ โดยมีที่มาจากการที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้ภิกษุใช้ผ้าบังสุกุล หรือผ้าที่ทิ้งแล้วมาตัดเย็บเป็นจีวร (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559) แนวคิดนี้สะท้อนหลักธรรมสำคัญเรื่องความไม่ยึดติดในวัตถุและการดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย อันเป็นแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา อย่างไรก็ตาม เมื่อพุทธศาสนาได้แพร่หลายเข้าสู่ดินแดนต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทย ความหมายและบทบาทของผ้าไตรจีวรก็ได้รับการตีความและปรับเปลี่ยนไปตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรม นักวิชาการด้านพุทธศาสนาและสังคมวิทยาได้ชี้ให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงความหมายของผ้าไตรจีวรในสังคมไทยเป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของพุทธศาสนาในยุคสมัยใหม่ (อภิญา เพ็ญฟูสกุล, 2561) ในขณะที่ความหมายดั้งเดิมของผ้าไตรจีวรในฐานะเครื่องนุ่งห่มที่แสดงถึงความสันโดษยังคงดำรงอยู่ ความหมายใหม่ในมิติต่าง ๆ ก็ได้ถูกสร้างขึ้นและผสมผสานเข้ากับวิถีชีวิตร่วมสมัยการถวายผ้าไตรจีวรได้กลายเป็นประเพณีสำคัญในสังคมไทย ที่แสดงออกถึงความศรัทธาและการทำบุญบูชาพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะในพิธีกรรมทางศาสนาต่าง ๆ เช่น งานทอดกฐิน ทอดผ้าป่า หรือการทำบุญในโอกาสสำคัญ (พระไพศาล วิสาโล, 2563) ในขณะเดียวกัน ผ้าไตรจีวรก็ได้รับการยกระดับให้เป็นวัตถุมงคลที่มีความศักดิ์สิทธิ์ในความเชื่อของพุทธศาสนิกชน โดยเฉพาะเมื่อได้รับการปลุกเสกจากพระสงฆ์ที่มีชื่อเสียงในด้านความศักดิ์สิทธิ์ ปรากฏการณ์ที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ การที่ผ้าไตรจีวรได้กลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ มีการผลิตผ้าไตรจีวรในรูปแบบต่าง ๆ ตั้งแต่แบบพื้นฐานไปจนถึงแบบหรูหราที่ใช้วัสดุราคาแพง (วรรณวิภา สุนด์ตา, 2564) การเปลี่ยนแปลงนี้สะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานระหว่างมิติทางศาสนากับระบบทุนนิยมในสังคมไทยร่วมสมัย ในแง่มุมของการศึกษาทางสังคมวิทยา การเปลี่ยนแปลงความหมายของผ้าไตรจีวรยังสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการสร้างความหมายทางสังคม (Social Construction of Meaning) ที่เกิดขึ้นในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม (สุรางค์ จันทวานิช, 2562) กระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับการต่อรองทางความหมายระหว่างความเชื่อดั้งเดิมกับวิถีชีวิตสมัยใหม่ ระหว่างมิติทางจิตวิญญาณกับมิติทางวัตถุ

บทความวิชาการนี้มุ่งศึกษาการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์และการสร้างความหมายใหม่ของผ้าไตรจีวรในสังคมไทยร่วมสมัย โดยวิเคราะห์ผ่านมุมมองทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา เพื่อทำความเข้าใจพลวัตของพุทธศาสนาในสังคมไทยและการปรับตัวของสถาบันสงฆ์ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์และการบริโภคนิยม

การศึกษานี้จะช่วยให้เข้าใจถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ตลอดจนบทบาทของศาสนาในการปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคมร่วมสมัย

ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของผ้าไตรจีวรในพุทธศาสนา

ผ้าไตรจีวรมีประวัติความเป็นมาที่สำคัญในพระพุทธศาสนา โดยมีรากฐานมาจากการที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติให้พระภิกษุสงฆ์ใช้ผ้าบังสุกุลหรือผ้าที่ถูกทิ้งแล้วมาตัดเย็บเป็นจีวร การบัญญัตินี้มีนัยสำคัญทั้งในแง่การดำรงชีวิตอย่างสันโดษและการแสดงออกถึงการละวางจากวัตถุนิยม ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของพระพุทธศาสนา (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2559) ในระยะแรก ผ้าที่นำมาทำจีวรมักเป็นผ้าที่เก็บมาจากป่าช้า ผ้าห่อศพ หรือผ้าที่ถูกทิ้งในที่ต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดเรื่องการพิจารณาความไม่เที่ยงและการไม่ยึดติดในวัตถุ ในด้านองค์ประกอบของไตรจีวร ประกอบด้วยผ้าสามผืนที่มีความหมายและการใช้งานที่แตกต่างกัน ได้แก่ สังฆาฏิ จีวร และสบง โดยแต่ละผืนมีความสำคัญในการใช้งานตามกาลเทศะที่เหมาะสม สังฆาฏิเป็นผ้าซ้อนนอกที่ใช้ในโอกาสสำคัญหรือเมื่อออกนอกอาวาส จีวรเป็นผ้าห่มที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และสบงเป็นผ้านุ่งที่ใช้คลุมท่อนล่างของร่างกาย การกำหนดให้ผ้าเพียงสามผืนนี้สะท้อนถึงหลักการของความพอเพียงและการลดความยึดติดในวัตถุ (พระไพศาล วิสาโล, 2563) นอกจากนี้ ลักษณะการตัดเย็บที่เป็นชิ้น ๆ มาต่อกันยังแสดงถึงความหมายในเชิงสัญลักษณ์ของการรวมส่วนที่แตกต่างให้เป็นหนึ่งเดียว อันเป็นการสื่อถึงความสามัคคีในหมู่สงฆ์ การกำหนดสีของผ้าไตรจีวรในพระพุทธศาสนาก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าองค์ประกอบอื่น โดยทั่วไปจะเป็นสีที่ได้จากการย้อมด้วยน้ำฝาดหรือแก่นขนุน ซึ่งให้สีเหลืองอมน้ำตาลที่เรียกว่า “สีกาสาพัสตร์” การเลือกใช้สีในลักษณะนี้มีความหมายในเชิงสัญลักษณ์ที่แสดงถึงการละทิ้งความฟุ้งเฟ้อและการยึดติดในความงามทางโลก อีกทั้งยังเป็นสีที่ไม่เป็นที่นิยมในหมู่ชาวบ้านทั่วไป จึงเป็นการแสดงออกถึงการแยกตัวออกจากทางโลก (อภิญา เพ็ญฟูสกุล, 2561) การย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาตินี้ยังสะท้อนถึงภูมิปัญญาดั้งเดิมในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น และการดำรงชีวิตที่กลมกลืนกับธรรมชาติ เมื่อพิจารณาในมิติของการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ผ้าไตรจีวรได้กลายเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของพระพุทธศาสนาที่แพร่หลายไปยังดินแดนต่าง ๆ แม้ว่าในแต่ละพื้นที่จะมีการปรับเปลี่ยนรายละเอียดบางประการให้เข้ากับสภาพภูมิอากาศและวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่หลักการสำคัญของการใช้ผ้าไตรจีวรในฐานะเครื่องแสดงถึงความสันโดษและการละวางยังคงได้รับการรักษาไว้ การที่ผ้าไตรจีวรสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ โดยยังคงรักษาความหมายหลักไว้ได้ สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของพระพุทธศาสนา นั่นคือ ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยไม่สูญเสียแก่นแท้ของคำสอน (วรรณวิภา สุเนตต้า, 2564) การศึกษาประวัติความเป็นมาและความสำคัญของผ้าไตรจีวรจึงไม่เพียงแต่ช่วยให้เข้าใจพัฒนาการของเครื่องนุ่งห่มทางพระพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวและการดำรงอยู่ของพระพุทธศาสนาในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอีกด้วย

การเปลี่ยนแปลงบทบาทและความหมายของผ้าไตรจีวรในสังคมไทย

การเปลี่ยนแปลงบทบาทและความหมายของผ้าไตรจีวรในสังคมไทยเป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงพลวัตของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย เมื่อพิจารณาย้อนกลับไปในประวัติศาสตร์ จะพบว่าผ้าไตรจีวรในสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านรูปแบบ วัสดุ และความหมายมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง

การเปลี่ยนผ่านจากสังคมจารีตสู่สังคมสมัยใหม่ (สุรางค์ จันทวานิช, 2562) การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงมิติทางกายภาพเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการปรับเปลี่ยนความหมายและบทบาทในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมด้วย ในมิติของการผลิต การเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเจนคือการเปลี่ยนแปลงจากการผลิตด้วยมือแบบดั้งเดิมไปสู่การผลิตในระบบอุตสาหกรรม ในอดีต การทอผ้าและการย้อมผ้าไตรจักรเป็นงานหัตถกรรมที่ต้องอาศัยความประณีตและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะการย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติจากแก่นขนุนหรือเปลือกไม้ชนิดต่าง ๆ แต่ในปัจจุบัน การผลิตผ้าไตรจักรส่วนใหญ่ได้เปลี่ยนไปใช้เครื่องจักรและสีสังเคราะห์ ซึ่งช่วยให้สามารถผลิตได้ในปริมาณมากและมีต้นทุนที่ต่ำลง (วรรณวิภา สุนด์ตา, 2564) การเปลี่ยนแปลงนี้สะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของการผลิตสิ่งของทางศาสนาให้เข้ากับระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่

ในแง่ของบทบาทและความหมายทางสังคม ผ้าไตรจักรได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของการทำบุญและการแสดงออกถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนาของชาวไทย โดยเฉพาะในงานบุญประเพณีสำคัญ เช่น การทอดกฐิน การทอดผ้าป่า หรือการถวายผ้าไตรในโอกาสต่าง ๆ (พระไพศาล วิสาโล, 2563) การถวายผ้าไตรจักรไม่เพียงแต่เป็นการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังเป็นการแสดงสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้ถวายด้วย โดยเฉพาะเมื่อมีการถวายผ้าไตรที่มีราคาแพงหรือมีการตกแต่งอย่างวิจิตรบรรจง การเปลี่ยนแปลงนี้สะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานระหว่างมิติทางศาสนากับมิติทางสังคมและเศรษฐกิจในสังคมไทยร่วมสมัย นอกจากนี้ ผ้าไตรจักรยังได้รับการยกระดับให้เป็นวัตถุมงคลที่มีความศักดิ์สิทธิ์ในความเชื่อของพุทธศาสนิกชนไทย โดยเฉพาะเมื่อได้รับการปลุกเสกจากพระสงฆ์ที่มีชื่อเสียงในด้านความศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อนี้ได้นำไปสู่การพัฒนาารูปแบบของผ้าไตรจักรให้มีความพิเศษมากขึ้น เช่น การพิมพ์คาถาหรือยันต์ลงบนผ้า การใช้เส้นด้ายที่ผ่านการปลุกเสก หรือการทำพิธีกรรมพิเศษในการทอผ้า (อภิญา เฟื่องฟูสกุล, 2561) การเปลี่ยนแปลงในมิตินี้สะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานระหว่างความเชื่อทางพุทธศาสนากับความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ที่มีอยู่ในสังคมไทย การเปลี่ยนแปลงบทบาทและความหมายของผ้าไตรจักรในสังคมไทยยังสะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของพระพุทธศาสนาในบริบทของสังคมบริโภคนิยม ในขณะที่ความหมายดั้งเดิมของผ้าไตรจักรในฐานะสัญลักษณ์ของความสันโดษและการละว้างยังคงดำรงอยู่ ความหมายใหม่ในฐานะสินค้าทางวัฒนธรรมและวัตถุมงคลก็ได้เพิ่มเติมเข้ามา (พระมหาสมชาย ฐานวุฑโฒ, 2560) การเปลี่ยนแปลงนี้อาจนำมาซึ่งข้อถกเถียงในเชิงจริยธรรมและความเหมาะสม แต่ในขณะเดียวกันก็สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการปรับตัวของพระพุทธศาสนาที่ยังคงดำรงอยู่ได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ผ้าไตรจักรในฐานะสินค้าทางวัฒนธรรมและวัตถุมงคล

ปรากฏการณ์การแปรเปลี่ยนของผ้าไตรจักรจากเครื่องนุ่งห่มทางศาสนาสู่การเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมและวัตถุมงคลในสังคมไทยร่วมสมัย เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการปรับตัวของวัตถุทางศาสนาในบริบทของระบบทุนนิยมและการบริโภคนิยม กระบวนการดังกล่าวเริ่มปรากฏชัดเจนมากขึ้นในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการพัฒนาารูปแบบและคุณภาพของผ้าไตรจักรให้มีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อและรสนิยมที่แตกต่างกัน (วรรณวิภา สุนด์ตา, 2564) การเปลี่ยนแปลงนี้สะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานระหว่างมิติทางศาสนากับมิติทางเศรษฐกิจในสังคมไทยร่วมสมัย ในด้านการผลิตและการตลาด ได้มีการพัฒนาผ้าไตรจักรให้มีความหลากหลายทั้งในแง่ของวัสดุ การตกแต่ง และราคา ตั้งแต่ผ้าไตรจักรราคาประหยัดที่ผลิตจากใยสังเคราะห์ ไปจนถึงผ้าไตรจักรระดับพรีเมียมที่ทำจากผ้าไหม

หรือโยธธรรมาธิคุณภาพสูง มีการออกแบบลวดลายพิเศษ หรือมีการปักด้วยด้ายทองคำ นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงามและทันสมัย มีการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดในการสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น การสร้างแบรนด์ การรับรองคุณภาพ หรือการเชื่อมโยงกับประวัติความเป็นมาและความศักดิ์สิทธิ์ (อภิญา เพ็ญพสุกุล, 2561) การพัฒนาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของสินค้าทางศาสนาให้เข้ากับระบบตลาดสมัยใหม่ ในมิติของความเชื่อและพิธีกรรม ผ้าไตรจีวรได้รับการยกระดับให้เป็นวัตถุมงคลที่มีความศักดิ์สิทธิ์ผ่านกระบวนการทางพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การปลุกเสกโดยพระสงฆ์ที่มีชื่อเสียง การทำพิธีเจริญพระพุทธมนต์ หรือการประกอบพิธีพิเศษในวันและฤกษ์ยามที่เป็นมงคล ความเชื่อในเรื่องอาถรรพ์และอำนาจความศักดิ์สิทธิ์ของผ้าไตรจีวรที่ผ่านการปลุกเสกได้นำไปสู่การพัฒนาารูปแบบพิเศษ เช่น การพิมพ์คาถาหรือยันต์ การใช้เส้นด้ายที่ผ่านการปลุกเสก หรือการทอด้วยกรรมวิธีพิเศษ (พระไพศาล วิสาโล, 2563) การผสมผสานระหว่างความเชื่อทางพุทธศาสนากับความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์นี้ได้กลายเป็นลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของพุทธศาสนาแบบชาวบ้านในสังคมไทย

การแปรเปลี่ยนของผ้าไตรจีวรสู่การเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมและวัตถุมงคลยังสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในระบบความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับฆราวาส ในขณะที่ความสัมพันธ์แบบดั้งเดิมตั้งอยู่บนพื้นฐานของการทำบุญและการอุปถัมภ์ ความสัมพันธ์ในปัจจุบันได้เพิ่มมิติของการแลกเปลี่ยนเชิงพาณิชย์เข้ามาด้วย โดยวัดหลายแห่งได้พัฒนาระบบการจำหน่ายผ้าไตรจีวรและสิ่งของทางศาสนาอื่น ๆ เพื่อหารายได้ในการทำนุบำรุงวัดและกิจการสาธารณประโยชน์ (พระมหาสมชาย ฐานวุฑฺโฒ, 2560) การเปลี่ยนแปลงนี้สะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของสถาบันสงฆ์ในการหาแหล่งรายได้เพื่อการดำรงอยู่ในสังคมสมัยใหม่ อย่างไรก็ตาม การแปรเปลี่ยนของผ้าไตรจีวรสู่การเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมและวัตถุมงคลก็นำมาซึ่งข้อถกเถียงในเชิงจริยธรรมและความเหมาะสม โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวกับการพาณิชย์และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัตถุทางศาสนา มีการตั้งคำถามถึงความสมดุลระหว่างการรักษาคุณค่าทางจิตวิญญาณกับการตอบสนองต่อความต้องการทางวัตถุ รวมถึงผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของพระพุทธศาสนาในสายตาของสังคม (สุภางค์ จันทวานิช, 2562) ประเด็นเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายในการรักษาสมดุลระหว่างการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดกับการธำรงรักษาหลักการดั้งเดิมของพระพุทธศาสนา

การสร้างความหมายใหม่ของผ้าไตรจีวรในบริบทสังคมร่วมสมัย

การสร้างความหมายใหม่ของผ้าไตรจีวรในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีความซับซ้อน สะท้อนให้เห็นถึงการปะทะประสานระหว่างความเชื่อดั้งเดิมกับวิถีชีวิตสมัยใหม่ การศึกษาการสร้างความหมายใหม่นี้จำเป็นต้องพิจารณาในหลายมิติ ทั้งในแง่ของการปรับตัวของสถาบันศาสนา การเปลี่ยนแปลงของระบบความเชื่อ และการตอบสนองต่อความต้องการของสังคมร่วมสมัย (สุภางค์ จันทวานิช, 2562) กระบวนการสร้างความหมายใหม่นี้เกิดขึ้นทั้งจากการกระทำของสถาบันสงฆ์เอง และจากการตีความของพุทธศาสนิกชนในบริบทที่แตกต่างกัน หนึ่งในความหมายใหม่ที่โดดเด่นคือการที่ผ้าไตรจีวรได้กลายเป็นสื่อในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ทางศาสนาในรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะในกลุ่มชนชั้นกลางในเมืองที่ต้องการแสดงออกถึงความศรัทธาและการเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี การเลือกซื้อและถวายผ้าไตรจีวรที่มีคุณภาพสูงหรือมีความพิเศษเฉพาะตัว ไม่เพียงแต่เป็นการทำบุญเท่านั้น แต่ยังเป็นการแสดงรสนิยมและสถานะ

ทางสังคมของผู้ถวายด้วย (อภิญา เพ็ญพสุกุล, 2561) การสร้างความหมายในลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานระหว่างมิติทางศาสนากับการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ในสังคมสมัยใหม่

ในมิติของการสื่อสารและการนำเสนอ ผ้าไตรจีวรได้รับการตีความและนำเสนอในฐานะสัญลักษณ์ของความดีงามและความศักดิ์สิทธิ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อดั้งเดิมและสื่อสังคมออนไลน์ มีการสร้างเรื่องราวและความหมายใหม่ผ่านการเล่าเรื่องในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การนำเสนอประวัติความเป็นมา การเชื่อมโยงกับตำนานและความเชื่อ หรือการนำเสนอเรื่องราวของผู้คนที่ได้รับอานิสงส์จากการถวายผ้าไตรจีวร (พระมหาสมชาย ฐานวุฑโฒ, 2560) การสร้างความหมายผ่านการสื่อสารในลักษณะนี้มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างคุณค่าและความสำคัญของผ้าไตรจีวรในบริบทสังคมร่วมสมัย นอกจากนี้ การสร้างความหมายใหม่ของผ้าไตรจีวรยังสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงในวิถีปฏิบัติทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนร่วมสมัย ในขณะที่การปฏิบัติธรรมและการทำสมาธิได้รับความนิยมมากขึ้นในสังคมเมือง การถวายผ้าไตรจีวรก็ได้รับการตีความใหม่ในฐานะส่วนหนึ่งของการปฏิบัติธรรมและการสร้างบุญกุศล โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่แสวงหาความหมายและการปฏิบัติทางศาสนาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของตน (วรรณวิภา สุเนตดา, 2564) การสร้างความหมายในลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการปรับเปลี่ยนและตีความหลักปฏิบัติทางศาสนาให้เข้ากับบริบทสังคมสมัยใหม่ อย่างไรก็ตาม การสร้างความหมายใหม่ของผ้าไตรจีวรในบริบทสังคมร่วมสมัยก็นำมาซึ่งความท้าทายในการรักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์คุณค่าดั้งเดิมกับการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย ในขณะที่ความหมายใหม่ ๆ ได้ช่วยให้ผ้าไตรจีวรยังคงมีบทบาทและความสำคัญในสังคมร่วมสมัย แต่ก็มีความเสี่ยงที่คุณค่าและความหมายดั้งเดิมอาจถูกกลดทอนหรือบิดเบือนไป (พระไพศาล วิสาโล, 2563) การสร้างความสมดุลระหว่างการรักษาแก่นแท้ของพระพุทธศาสนากับการตอบสนองต่อความต้องการของสังคมร่วมสมัยจึงเป็นความท้าทายสำคัญในการสร้างความหมายใหม่ของผ้าไตรจีวรในปัจจุบัน

ผลกระทบต่อสถาบันสงฆ์และพุทธศาสนาในประเทศไทย

การเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์และการสร้างความหมายใหม่ของผ้าไตรจีวรในสังคมไทยร่วมสมัยได้ส่งผลกระทบต่อสถาบันสงฆ์และพระพุทธศาสนาในหลายมิติ ทั้งในแง่ของการปรับตัวขององค์กรสงฆ์ การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับฆราวาส และการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนา (พระมหาสมชาย ฐานวุฑโฒ, 2560) ผลกระทบเหล่านี้มีทั้งด้านบวกและด้านลบ สะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายในการรักษาสมดุลระหว่างการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยกับการธำรงรักษาหลักการดั้งเดิมของพระพุทธศาสนา ในด้านเศรษฐกิจและการจัดการทรัพยากร การที่ผ้าไตรจีวรได้กลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมและวัตถุมงคลได้ส่งผลให้วัดและองค์กรทางศาสนาต้องปรับตัวในการบริหารจัดการทรัพยากรและรายได้ในรูปแบบใหม่ วัดหลายแห่งได้พัฒนาระบบการจัดการที่เป็นระบบมากขึ้น มีการจัดตั้งหน่วยงานหรือคณะกรรมการเฉพาะเพื่อดูแลเรื่องการผลิตและจำหน่ายผ้าไตรจีวรและสิ่งของทางศาสนาอื่น ๆ (วรรณวิภา สุเนตดา, 2564) การเปลี่ยนแปลงนี้ก็นำมาซึ่งรายได้ที่สามารถนำไปใช้ในการทำนุบำรุงวัดและกิจการสาธารณประโยชน์ แต่ในขณะเดียวกันก็นำมาซึ่งความท้าทายในการบริหารจัดการและการรักษาความโปร่งใส ผลกระทบที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับพุทธศาสนิกชน การที่ผ้าไตรจีวรได้รับการยกระดับเป็นวัตถุมงคลและสินค้าทางวัฒนธรรมได้นำไปสู่การปรับเปลี่ยนรูปแบบความสัมพันธ์จากแบบดั้งเดิมที่เน้นการทำบุญและการอุปถัมภ์ ไปสู่ความสัมพันธ์ที่มีมิติของการแลกเปลี่ยนเชิงพาณิชย์มากขึ้น

(สุภางค์ จันทวานิช, 2562) การเปลี่ยนแปลงนี้อาจส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถาบันสงฆ์และความศรัทธาของพุทธศาสนิกชน โดยเฉพาะในกรณีที่มีการใช้ประโยชน์จากความเชื่อในทางที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวยังส่งผลต่อแนวทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสังคมร่วมสมัย ในขณะที่การใช้ผ้าไตรจีวรเป็นสื่อในการเผยแผ่ธรรมะและสร้างความสนใจในพระพุทธศาสนาอาจมีข้อดีในแง่ของการเข้าถึงกลุ่มคนรุ่นใหม่ แต่ก็มีความเสี่ยงที่สาระสำคัญของพระธรรมคำสอนอาจถูกลดทอนหรือบิดเบือนไป (พระไพศาล วิสาโล, 2563) การรักษาสมดุลระหว่างการใช้สื่อและวิธีการสมัยใหม่ในการเผยแผ่ธรรมะกับการรักษาความถูกต้องและความลึกซึ้งของหลักธรรมจึงเป็นความท้าทายสำคัญ อย่างไรก็ตาม ผลกระทบทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นถึงพลวัตและความสามารถในการปรับตัวของพระพุทธศาสนาในสังคมไทย แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะนำมาซึ่งความท้าทายในหลายด้าน แต่ก็ยังเป็นโอกาสในการพัฒนาและปรับปรุงแนวทางการเผยแผ่และการดำรงอยู่ของพระพุทธศาสนาให้สอดคล้องกับบริบทสังคมร่วมสมัย (อภิญา เพ็ญพสุกุล, 2561) ความสำเร็จในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงนี้จะขึ้นอยู่กับความสามารถของสถาบันสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในการรักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์คุณค่าดั้งเดิมกับการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย โดยยังคงรักษาแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาไว้ได้อย่างมั่นคง

สรุป

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์และการสร้างความหมายใหม่ของผ้าไตรจีวรในสังคมไทยร่วมสมัย สะท้อนให้เห็นถึงพลวัตของพระพุทธศาสนาและการปรับตัวของสถาบันสงฆ์ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม จากการวิเคราะห์พบว่า ผ้าไตรจีวรในปัจจุบันมิได้จำกัดอยู่เพียงบทบาทดั้งเดิมในฐานะเครื่องนุ่งห่มของพระสงฆ์เท่านั้น หากแต่ได้รับการตีความและให้ความหมายใหม่ในหลากหลายมิติ ทั้งในแง่ของสัญลักษณ์แห่งความศรัทธา วัตถุมงคล และสินค้าทางวัฒนธรรมการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นท่ามกลางบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเติบโตของระบบทุนนิยมและการบริโภคนิยม การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต และการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตและความเชื่อของพุทธศาสนิกชน ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนทั้งในด้านกายภาพของผ้าไตรจีวร เช่น วัสดุ การผลิต และการตกแต่ง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านความหมายและบทบาททางสังคมการแปรเปลี่ยนของผ้าไตรจีวรสู่การเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมและวัตถุมงคลได้ส่งผลกระทบต่อสถาบันสงฆ์และพระพุทธศาสนาในหลายมิติ ทั้งในแง่ของการบริหารจัดการทรัพยากร ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับฆราวาส และแนวทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนา แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะนำมาซึ่งโอกาสในการพัฒนาและการปรับตัวของสถาบันสงฆ์ แต่ก็มาพร้อมกับความท้าทายในการรักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์คุณค่าดั้งเดิมกับการตอบสนองต่อความต้องการของสังคมร่วมสมัย อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะสำคัญประการหนึ่งของพระพุทธศาสนา นั่นคือ ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยยังคงรักษาแก่นแท้ของคำสอนไว้ได้ ความสำเร็จในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงนี้จะขึ้นอยู่กับความสามารถของสถาบันสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในการรักษาสมดุลระหว่างการปรับตัวกับการธำรงรักษาหลักการดั้งเดิมของพระพุทธศาสนา เพื่อให้พระพุทธศาสนายังคงมีความหมายและความสำคัญในสังคมไทยร่วมสมัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2559). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต).
- พระไพศาล วิสาโล. (2563). พุทธศาสนาไทยในอนาคต: แนวโน้มและทางออกจากวิกฤต. มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- พระมหาสมชาย ฐานวุฑฺโฒ. (2560). พุทธวิถีไทย: การเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวของพระพุทธศาสนาในสังคมไทยร่วมสมัย. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณวิภา สุนด์ตา. (2564). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในพุทธศาสนา: กรณีศึกษาวัดอุโมงค์ในสังคมไทยร่วมสมัย. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(7), 23-45.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2562). ทฤษฎีสังคมวิทยา (พิมพ์ครั้งที่ 8). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิญา เพื่องฟูสกุล. (2561). อัตลักษณ์: การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วที่มีต่อภาษาไทยในย่านเยาวราช:

การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์สังคม

THE INFLUENCE OF TEOCHEW CHINESE ON THAI LANGUAGE IN YAOWARAT:

A SOCIO-HISTORICAL STUDY

พระครูใบฎีกาประเทือง กนตจาโร

Phrakrubaidika Prathueang Kantajaro

วัดหันตรา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Wat Hantra, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

Corresponding Author E-mail: prathueangmismdet.24@gmail.com

Received January 5, 2022

Received January 22, 2022

Accepted February 20, 2022

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มุ่งวิเคราะห์อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วที่มีต่อภาษาไทยในย่านเยาวราช โดยใช้กรอบแนวคิดทางประวัติศาสตร์สังคมและภาษาศาสตร์สังคม การวิจัยพบว่าภาษาจีนแต้จิ๋วได้แทรกซึมเข้าสู่ภาษาไทยผ่านการค้าขายและวิถีชีวิตประจำวันของชุมชนจีนในเยาวราช โดยเฉพาะในด้านคำศัพท์เกี่ยวกับอาหาร การค้า และวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังพบการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านการใช้ภาษา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันแนบแน่นระหว่างชุมชนไทยและจีนในพื้นที่ การศึกษานี้ช่วยเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับพลวัตทางภาษาและวัฒนธรรมในสังคมไทย-จีน

คำสำคัญ: ภาษาจีนแต้จิ๋ว, ภาษาไทย, เยาวราช, ภาษาศาสตร์สังคม, การติดต่อระหว่างภาษา

Abstract

This study examines the influence of Teochew Chinese on the Thai language in Bangkok's Yaowarat district through a socio-historical and sociolinguistic framework. The research reveals that Teochew Chinese has permeated Thai language through trade and daily interactions within the Chinese community in Yaowarat, particularly in vocabulary related to food, commerce, and culture. Furthermore, the study identifies cultural integration reflected through language use, demonstrating the close relationship between Thai and Chinese communities in the area. This research contributes to understanding the linguistic and cultural dynamics in Thai Chinese society.

Keywords: Teochew Chinese, Thai language, Yaowarat, Sociolinguistics, Language contact

บทนำ

ย่านเยาวราชเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะศูนย์กลางชุมชนชาวจีน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวจีนแต้จิ๋วที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานตั้งแต่สมัยต้นรัตนโกสินทร์ การศึกษาอิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วที่มีต่อภาษาไทยในย่านนี้จึงมีความสำคัญในการ

ทำความเข้าใจพลวัตทางภาษาและวัฒนธรรมที่เกิดจากการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างชุมชนไทยและจีน การอพยพของชาวจีนแต่จิวเข้ามาในประเทศไทยเริ่มต้นอย่างจริงจังในช่วงต้นรัตนโกสินทร์ โดยเฉพาะในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ซึ่งเป็นช่วงที่การค้ากับจีนเฟื่องฟูมาก ชาวจีนแต่จิวได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานและประกอบอาชีพค้าขายในย่านเยาวราช จนกลายเป็นชุมชนจีนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย (สุภางค์ จันทวานิช, 2560)

ภาษาจีนแต่จิวเป็นภาษาจีนที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อภาษาไทย เนื่องจากชาวจีนแต่จิวเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดในบรรดาชาวจีนที่อพยพเข้ามาในไทย การติดต่อค้าขายและการอยู่ร่วมกันในสังคมทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางภาษาและวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในย่านเยาวราชซึ่งเป็นศูนย์กลางของชุมชนชาวจีน (วรารัตนา นิตพัทธ์สุขกิจ, 2562)

ย่านเยาวราชเป็นศูนย์กลางชุมชนชาวจีนในกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะชาวจีนแต่จิวที่อพยพมาตั้งแต่ต้นรัตนโกสินทร์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการค้าขายและวัฒนธรรม โดยเฉพาะในรัชกาลที่ 3 เมื่อการค้ากับจีนรุ่งเรืองที่สุด การอยู่ร่วมกันระหว่างชาวไทยและจีนทำให้ภาษาจีนแต่จิวมีอิทธิพลต่อภาษาไทยอย่างมาก ผ่านการแลกเปลี่ยนทางภาษาและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในย่านเยาวราชซึ่งเป็นแหล่งรวมของชาวจีนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ อิทธิพลของภาษาจีนแต่จิวต่อภาษาไทยในย่านเยาวราชเป็นผลลัพธ์ของการอยู่ร่วมกันของชุมชนไทย-จีนมายาวนาน คำศัพท์และโครงสร้างภาษาจีนแต่จิวได้หลอมรวมเข้ากับภาษาไทยจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมการสื่อสาร แม้ว่าการใช้ภาษาจีนแต่จิวในเยาวราชจะลดลงในปัจจุบัน แต่ร่องรอยของอิทธิพลทางภาษายังคงสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมและประวัติศาสตร์ของชุมชนนี้

ประวัติความเป็นมาของชุมชนจีนแต่จิวในย่านเยาวราช

ย่านเยาวราชเป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ที่มีความสำคัญของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะศูนย์กลางชุมชนชาวจีนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนแต่จิวในย่านนี้เริ่มต้นขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมในสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงส่งเสริมการค้าเรือสำเภากับจีน ทำให้มีชาวจีนแต่จิวอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานและประกอบอาชีพค้าขายในบริเวณนี้เป็นจำนวนมาก

การอพยพของชาวจีนแต่จิวเข้ามาในย่านเยาวราชมีปัจจัยสำคัญมาจากนโยบายการค้าเสรีในสมัยรัชกาลที่ 3 และสภาพเศรษฐกิจที่ซบเซาในมณฑลกว๋างตุ้งของจีนในช่วงปลายราชวงศ์ชิง ชาวจีนแต่จิวได้นำความรู้ความชำนาญด้านการค้าและหัตถกรรมติดตัวมาด้วย ทำให้ย่านเยาวราชกลายเป็นศูนย์กลางการค้าที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะการค้าทองคำ ผ้าไหม เครื่องเทศ และอาหาร นอกจากนี้ยังมีการตั้งโรงงานผลิตสินค้าต่าง ๆ เช่น โรงสีข้าว โรงงานทำเส้นก๋วยเตี๋ยว และโรงงานผลิตน้ำมันพืช ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการประกอบการของชาวจีนแต่จิว

ชุมชนชาวจีนแต่จิวในย่านเยาวราชได้สร้างเครือข่ายทางสังคมและเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งผ่านระบบความสัมพันธ์แบบแซ่และสมาคมการค้าต่าง ๆ สมาคมแต่จิวแห่งประเทศไทยได้ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2452 เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานและช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน นอกจากนี้ยังมีการก่อตั้งโรงเรียนสอนภาษาจีน วัด และศาลเจ้า เพื่อสืบทอดภาษาและวัฒนธรรมจีนให้แก่ลูกหลาน การรวมกลุ่มทางสังคมเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการธำรงรักษาอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมของชาวจีนแต่จิวในย่านเยาวราช

ชุมชนชาวจีนแต่จิวในย่านเยาวราชได้พัฒนาและเติบโตอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างมากในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา แต่ย่านเยาวราชยังคงรักษาความเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมจีนแต่จิวไว้ได้อย่างเหนียวแน่น โดยเฉพาะในด้านอาหารการกิน ประเพณี และการค้า ความสำเร็จในการธำรงรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความสามารถในการ

ปรับตัวและผสมผสานวัฒนธรรมจีนเข้ากับวัฒนธรรมไทยได้อย่างกลมกลืน ทำให้ย่านเยาวราชกลายเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีความสำคัญทั้งในแง่ประวัติศาสตร์และการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร

ย่านเยาวราชเป็นศูนย์กลางชุมชนชาวจีนที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะชาวจีนแต้จิ๋วที่อพยพมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 อันเป็นผลจากนโยบายการค้าเสรีและสภาพเศรษฐกิจในจีน ชุมชนแต้จิ๋วมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของเยาวราช โดยเฉพาะในด้านการค้า ทองคำ ผ้าไหม และอาหาร อีกทั้งยังสร้างเครือข่ายทางสังคมผ่านระบบแซ่ สมาคมการค้า และสถาบันการศึกษาเพื่อสืบทอดวัฒนธรรม แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ย่านเยาวราชยังคงรักษาเอกลักษณ์จีนแต้จิ๋วได้อย่างเหนียวแน่น ทั้งในด้านประเพณี อาหาร และการค้า ทำให้เป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญทั้งในเชิงประวัติศาสตร์และการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร

อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วต่อคำศัพท์ภาษาไทยด้านการค้าและธุรกิจ

ภาษาจีนแต้จิ๋วได้มีอิทธิพลต่อภาษาไทยอย่างลึกซึ้งในด้านการค้าและธุรกิจ โดยเฉพาะในย่านเยาวราชซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้าของชุมชนจีน คำศัพท์ภาษาจีนแต้จิ๋วจำนวนมากได้ถูกนำมาใช้ในภาษาไทย และกลายเป็นส่วนหนึ่งของภาษาการค้าในชีวิตประจำวัน การศึกษาอิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วในด้านนี้จะช่วยให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ทางการค้าและการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างชุมชนไทยและจีน

คำศัพท์ภาษาจีนแต้จิ๋วที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการเงินได้แทรกซึมเข้าสู่ภาษาไทยผ่านการติดต่อกับชาวยุโรปใน ชีวิตประจำวัน ตัวอย่างเช่น คำว่า “เฮง” (หมายถึง โชคดี รุ่งเรือง) “อั่งเปา” (ซองใส่เงิน) “เซ็ค” (ตัวแลกเงิน) “กงสี” (บริษัท) “ตังค์” (เงิน) และ “ยี่” (พ่อค้าคนกลาง) คำเหล่านี้ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของคำศัพท์ภาษาไทยที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน โดยเฉพาะในบริบทของการค้าและธุรกิจ นอกจากนี้ยังมีคำศัพท์เฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับการค้าทองคำ เช่น “จี้” (ทองคำที่ทำเป็นจี้) “กำไล” (เครื่องประดับข้อมือ) และ “แหวน” ซึ่งล้วนมีรากศัพท์มาจากภาษาจีนแต้จิ๋ว

อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วยังปรากฏในระบบการจัดการธุรกิจและการค้าแบบจีน โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดการร้านค้าและการทำบัญชี คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการร้านค้า เช่น “เจ้าแกล่” (เจ้าของร้าน) “ลูกจ้าง” (คนงาน) “กงสี” (บริษัท) และ “ฮวงจู้” (ศาสตร์การจัดวางที่เชื่อว่าส่งผลต่อความเจริญรุ่งเรืองทางธุรกิจ) ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมการค้าในสังคมไทย นอกจากนี้ ระบบการทำบัญชีแบบจีนยังได้มีอิทธิพลต่อการพัฒนาระบบบัญชีของร้านค้าในย่านเยาวราชและพื้นที่การค้าอื่น ๆ ในประเทศไทย

การแพร่กระจายของคำศัพท์ภาษาจีนแต้จิ๋วด้านการค้าและธุรกิจเข้าสู่ภาษาไทยเป็นผลมาจากความสำเร็จทางการค้าของชาวจีนแต้จิ๋วในสังคมไทย ความเชี่ยวชาญในการค้าและการจัดการธุรกิจของชาวจีนแต้จิ๋วได้ทำให้พวกเขากลายเป็นกลุ่มพ่อค้าที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจไทย อิทธิพลทางเศรษฐกิจนี้ได้ส่งผลให้ภาษาจีนแต้จิ๋วมีอิทธิพลต่อภาษาไทยในด้านการค้าและธุรกิจอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในด้านการค้าสำคัญอย่างเยาวราชที่มีการติดต่อกับชาวยุโรปและชาวจีนอย่างใกล้ชิด

ในปัจจุบัน แม้ว่าภาษาอังกฤษจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในวงการธุรกิจและการค้าระหว่างประเทศ แต่คำศัพท์ภาษาจีนแต้จิ๋วที่เกี่ยวข้องกับการค้าและธุรกิจก็ยังคงได้รับการใช้อย่างแพร่หลายในภาษาไทย โดยเฉพาะในการค้าขายระดับท้องถิ่นและในชุมชนการค้าดั้งเดิม ความยั่งยืนของการใช้คำศัพท์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความแข็งแกร่งของอิทธิพลภาษาจีนแต้จิ๋วในสังคมไทย และความสำเร็จในการผสมผสานทางภาษาและวัฒนธรรมระหว่างชุมชนไทยและจีน

ภาษาจีนแต้จิ๋วมีอิทธิพลต่อภาษาไทยอย่างลึกซึ้งในด้านการคำและธุรกิจ โดยเฉพาะในย่านเยาวราชที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนชาวจีน คำศัพท์จีนแต้จิ๋วจำนวนมาก เช่น “เฮง” (โชคดี) “อั่งเปา” (ซองใส่เงิน) “กงสี” (บริษัท) และ “ตังค์” (เงิน) ได้ถูกนำมาใช้ในภาษาไทยและกลายเป็นส่วนหนึ่งของภาษาการค้า นอกจากนี้ ระบบการจัดการธุรกิจแบบจีน เช่น แนวคิด “เถ้าแก่” และ “ฮวงจู้” ยังมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมการค้าของไทย ความสำเร็จของพ่อค้าชาวจีนแต้จิ๋วในการค้าและเศรษฐกิจไทยทำให้ภาษาของพวกเขาถูกลอมรวมเข้ากับภาษาไทย แม้ว่าในปัจจุบันภาษาอังกฤษจะเข้ามามีบทบาทในภาคธุรกิจ คำศัพท์ภาษาจีนแต้จิ๋วก็ยังคงมีการใช้อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในการค้าระดับท้องถิ่น แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลที่ยั่งยืนของภาษานี้ในสังคมไทย

อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วต่อคำศัพท์ภาษาไทยด้านอาหารและการประกอบอาหาร

อาหารเป็นหนึ่งในมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่ชาวจีนแต้จิ๋วได้นำมาเผยแพร่ในสังคมไทย โดยเฉพาะในย่านเยาวราชที่ได้รับการขนานนามว่าเป็น “ถนนอาหารจีนที่ดีที่สุดในโลกนอกประเทศจีน” (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2563) อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วในด้านอาหารและการประกอบอาหารได้แทรกซึมเข้าสู่ภาษาไทยผ่านการปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและการค้าขายอาหาร จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมอาหารไทยในปัจจุบัน

ภาษาจีนแต้จิ๋วได้มีอิทธิพลต่อคำศัพท์ภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับอาหารจีนและวิธีการปรุงอาหารอย่างมาก ดังที่ศิริพร ดาบเพชร (2561) ได้ศึกษาไว้ว่า คำศัพท์เกี่ยวกับอาหารจีนที่ใช้ในภาษาไทยส่วนใหญ่มาจากภาษาจีนแต้จิ๋ว เช่น “เกี้ยว” (เครื่องจิ้มประเภทหนึ่ง) “บ๊ะจ่าง” (ข้าวต้มมัดไส้หมู) “หมี่” (เส้นบะหมี่) “เต้าหู้” (อาหารที่ทำจากถั่วเหลือง) และ “เต้าเจี้ยว” (เครื่องปรุงรสที่หมักจากถั่วเหลือง) นอกจากนี้ยังมีคำที่เกี่ยวข้องกับวิธีการปรุงอาหาร เช่น “ผัด” (การทอดอาหารโดยใช้น้ำมันน้อย) และ “ฉ่ำ” (การผัดด้วยไฟแรง) ซึ่งล้วนมีรากศัพท์มาจากภาษาจีนแต้จิ๋ว

การแพร่กระจายของคำศัพท์ภาษาจีนแต้จิ๋วด้านอาหารในสังคมไทยมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการพัฒนาของร้านอาหารจีนในย่านเยาวราช สุวิดา ธรรมณวิวงศ์ (2562) ได้อธิบายว่า ร้านอาหารจีนในเยาวราชได้มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่วัฒนธรรมอาหารจีนแต้จิ๋วสู่สังคมไทย ผ่านการนำเสนออาหารจีนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น อาหารทะเล ต้มยำ และขนมหวานต่าง ๆ การแพร่หลายของร้านอาหารเหล่านี้ไม่เพียงแต่ส่งผลต่อวัฒนธรรมการกินของคนไทยเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อการใช้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับอาหารในชีวิตประจำวันด้วย

อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วในด้านอาหารยังสะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยและจีน วรลักษณ์ บุนยสุรัตน์ (2564) พบว่า หลายครัวเรือนไทยได้นำวิธีการปรุงอาหารและเครื่องปรุงแบบจีนมาประยุกต์ใช้ในการทำอาหารไทย เช่น การใช้เต้าเจี้ยวในการปรุงอาหารไทย การผัดผัดแบบจีน และการใช้ซีอิ๊วในการปรุงรส การผสมผสานนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลต่อรสชาติอาหารเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อการใช้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาหารในครัวเรือนไทยด้วย

ในปัจจุบัน แม้ว่าจะมีอิทธิพลของวัฒนธรรมอาหารจากชาติอื่น ๆ เข้ามาในสังคมไทย แต่อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วในด้านอาหารก็ยังคงเห็นได้ชัดเจน โดยเฉพาะในย่านเยาวราชที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ด้านอาหารจีนแต้จิ๋วไว้อย่างเหนียวแน่น ทั้งนี้ ประภัสสร เสวิกุล (2563) ได้ชี้ให้เห็นว่า ความยั่งยืนของภาษาจีนแต้จิ๋วในด้านอาหารเป็นผลมาจากการที่อาหารจีนได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทย และการที่ย่านเยาวราชยังคงเป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรมอาหารจีนที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร

อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วในด้านอาหารปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดในสังคมไทย โดยเฉพาะในย่านเยาวราชที่เป็นศูนย์กลางของอาหารจีนแต้จิ๋ว คำศัพท์จีนแต้จิ๋วจำนวนมาก เช่น “เกี้ยว” “บ๊ะจ่าง” “หมี่” “เต้าหู้” และ “เต้าเจี้ยว” ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของภาษาไทย รวมถึงคำที่เกี่ยวข้องกับวิธีการปรุงอาหารอย่าง “ผัด” และ “ฉ่ำ” ซึ่งสะท้อนถึงการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมผ่านการทำอาหาร ร้านอาหารจีนในเยาวราชมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่อาหารจีนสู่สังคมไทย ส่งผลให้วิธีการปรุงและรสชาติแบบจีนผสมผสานกับอาหารไทยอย่างลงตัว แม้ว่าในปัจจุบันจะมีวัฒนธรรมอาหารจากชาติอื่นเข้ามามีอิทธิพล แต่อาหารจีนแต้จิ๋วยังคงเป็นส่วนสำคัญของวิถีชีวิตไทย และย่านเยาวราชยังคงรักษาเอกลักษณ์ของตนในฐานะศูนย์กลางวัฒนธรรมอาหารจีนที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร

อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วต่อคำศัพท์ภาษาไทยด้านวัฒนธรรมและประเพณี

วัฒนธรรมและประเพณีเป็นอีกหนึ่งมิติสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วในสังคมไทย โดยเฉพาะในย่านเยาวราชที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนจีน การศึกษาของพรรณิ บัวเล็ก (2561) ชี้ให้เห็นว่า คำศัพท์ภาษาจีนแต้จิ๋วที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณีได้แทรกซึมเข้าสู่ภาษาไทยผ่านการปฏิบัติทางวัฒนธรรมในชีวิตประจำวัน และกลายเป็นส่วนหนึ่งของภาษาที่ใช้ในการสื่อสารเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนในสังคมไทย

คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเทศกาลและพิธีกรรมตามประเพณีจีนเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของอิทธิพลภาษาจีนแต้จิ๋วในด้านวัฒนธรรม ตามที่นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2563) ได้รวบรวมไว้ คำว่า “ตรุษจีน” (เทศกาลปีใหม่มจีน) “สารทจีน” (เทศกาลไหว้พระจันทร์) “เซ็งเม้ง” (พิธีไหว้บรรพบุรุษ) และ “ไหว้เจ้า” (การบูชาเทพเจ้า) ล้วนมาจากภาษาจีนแต้จิ๋ว นอกจากนี้ยังมีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์และเครื่องใช้ในพิธีกรรม เช่น “ธูป” “เทียน” และ “กระดาษธูป” ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในภาษาไทย

ในด้านความเชื่อและศาสนา ภาษาจีนแต้จิ๋วได้มีอิทธิพลต่อการเรียกชื่อเทพเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในความเชื่อของชาวจีน ดังที่ปิยะณัฐ สุคนธมาน (2562) ได้วิเคราะห์ไว้ว่า คำเรียกเทพเจ้าต่าง ๆ เช่น “เจ้าแม่กวนอิม” “เจ้าพ่อกวนอู” และ “เจ้าแม่ทับทิม” รวมถึงคำที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ เช่น “ฮวงจุ้ย” และ “ซินแส” ล้วนเป็นคำที่มาจากภาษาจีนแต้จิ๋ว และได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของภาษาที่ใช้ในการสื่อสารเกี่ยวกับความเชื่อและศาสนาในสังคมไทย

การแพร่กระจายของคำศัพท์ภาษาจีนแต้จิ๋วด้านวัฒนธรรมและประเพณียังสัมพันธ์กับการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยและจีน อีรณันท์ ช่วงพิชิต (2564) ได้ศึกษาพบว่า หลายครอบครัวไทยได้รับเอาประเพณีและความเชื่อบางอย่างของจีนมาปฏิบัติ เช่น การไหว้เจ้าในเทศกาลกินเจ การไหว้พระจันทร์ และการจัดบ้านตามหลักฮวงจุ้ย การผสมผสานนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลต่อการปฏิบัติทางวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อการใช้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณีในสังคมไทยด้วย

ในปัจจุบัน แม้ว่าสังคมไทยจะเปิดรับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากหลายแหล่ง แต่อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วในด้านวัฒนธรรมและประเพณียังคงเห็นได้ชัดเจน โดยเฉพาะในย่านเยาวราชที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีนไว้ได้อย่างเข้มแข็ง สมฤทธิ์ ลือชัย (2564) ชี้ให้เห็นว่า การที่ภาษาจีนแต้จิ๋วยังคงมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีในสังคมไทย สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยและจีน ซึ่งเป็นผลมาจากการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนมาเป็นเวลานาน

อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วในด้านวัฒนธรรมและประเพณีสะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยและจีน โดยเฉพาะในย่านเยาวราชที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนชาวจีน คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเทศกาลและพิธีกรรม เช่น “ตรุษจีน” “สารทจีน” “เซ็งเม้ง” และ “ไหว้เจ้า” รวมถึงคำที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ

ทางศาสนาอย่าง “เจ้าแม่กวนอิม” “เจ้าพ่อกวนอู” และ “ฮวงจุ้ย” ล้วนมาจากภาษาจีนแต่จื๊วและกลายเป็นส่วนหนึ่งของภาษาไทย ความเชื่อและประเพณีจีน เช่น การไหว้เจ้า เทศกาลกินเจ และหลักฮวงจุ้ย ได้รับการยอมรับและปฏิบัติอย่างแพร่หลายในสังคมไทย ส่งผลให้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเหล่านี้ถูกใช้ในชีวิตประจำวัน แม้ว่าไทยจะเปิดรับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากหลายแหล่ง แต่อิทธิพลของภาษาจีนแต่จื๊วในด้านวัฒนธรรมและประเพณียังคงชัดเจน โดยเฉพาะในเยาวราชที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนจีนไว้ได้อย่างแข็งแกร่ง สะท้อนถึงความสำเร็จของการอยู่ร่วมกันและการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยและจีนมาอย่างยาวนาน

การเปลี่ยนแปลงและการธำรงรักษาภาษาจีนแต่จื๊วในชุมชนเยาวราช

การธำรงรักษาภาษาจีนแต่จื๊วในชุมชนเยาวราชเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาทางภาษาศาสตร์สังคม เนื่องจากแสดงให้เห็นถึงพลวัตของการใช้ภาษาในสังคมพหุวัฒนธรรม ดังที่ สุรางค์ โค้วตระกูล (2563) ได้ศึกษาพบว่า การธำรงรักษาภาษาจีนแต่จื๊วในชุมชนเยาวราชมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการสืบทอดธุรกิจของครอบครัว

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาได้ส่งผลกระทบต่อการใช้ภาษาจีนแต่จื๊วในชุมชนเยาวราช วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์ (2562) ได้วิเคราะห์ว่า การศึกษาในระบบไทย การแพร่หลายของสื่อสารมวลชน และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม ได้ทำให้การใช้ภาษาจีนแต่จื๊วในชีวิตประจำวันของคนรุ่นใหม่ลดน้อยลง อย่างไรก็ตาม ภาษาจีนแต่จื๊วยังคงมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารทางธุรกิจและวัฒนธรรมในชุมชน

ชุมชนชาวจีนในย่านเยาวราชได้พัฒนากลไกต่าง ๆ ในการธำรงรักษาภาษาจีนแต่จื๊ว ธีรนนท์ ช่วงพิชิต (2564) ได้ศึกษาพบว่า สถาบันทางสังคมต่าง ๆ เช่น โรงเรียนสอนภาษาจีน สมาคมแต่จื๊ว และองค์กรทางศาสนา มีบทบาทสำคัญในการสืบทอดภาษาและวัฒนธรรมจีนแต่จื๊วให้แก่คนรุ่นใหม่ นอกจากนี้ การรักษาเครือข่ายทางธุรกิจและความสัมพันธ์ทางสังคมในชุมชนยังช่วยสนับสนุนการใช้ภาษาจีนแต่จื๊วในชีวิตประจำวัน

อิทธิพลของโลกาภิวัตน์และการเติบโตของภาษาจีนกลางได้สร้างความท้าทายใหม่ต่อการธำรงรักษาภาษาจีนแต่จื๊วในชุมชนเยาวราช ปิยะณัฐ สุคนธมาน (2562) ชี้ให้เห็นว่า การเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวจีนและการขยายตัวของธุรกิจจีนสมัยใหม่ได้ทำให้ภาษาจีนกลางมีบทบาทมากขึ้นในย่านเยาวราช อย่างไรก็ตาม ภาษาจีนแต่จื๊วยังคงรักษาความสำคัญในฐานะภาษาที่ใช้ในครอบครัวและชุมชนดั้งเดิม

การธำรงรักษาภาษาจีนแต่จื๊วในชุมชนเยาวราชสะท้อนให้เห็นถึงพลวัตของการใช้ภาษาในสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการสืบทอดธุรกิจครอบครัว แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ รวมถึงการศึกษาในระบบไทยและการแพร่หลายของสื่อมวลชน จะส่งผลให้การใช้ภาษาจีนแต่จื๊วในชีวิตประจำวันลดลง แต่ภาษานี้ยังคงมีบทบาทสำคัญในวงการธุรกิจและวัฒนธรรมในชุมชนเยาวราช กลไกสำคัญในการรักษาภาษานี้ ได้แก่ โรงเรียนสอนภาษาจีน สมาคมแต่จื๊ว และองค์กรทางศาสนา ซึ่งช่วยสืบทอดภาษาให้แก่คนรุ่นใหม่ อย่างไรก็ตาม อิทธิพลของโลกาภิวัตน์และการเติบโตของภาษาจีนกลางในภาคธุรกิจและการท่องเที่ยวทำให้การใช้ภาษาจีนแต่จื๊วเผชิญกับความท้าทาย แม้ว่าภาษาจีนกลางจะมีบทบาทเพิ่มขึ้นในย่านเยาวราช แต่ภาษาจีนแต่จื๊วยังคงดำรงอยู่ในฐานะภาษาของครอบครัวและชุมชนดั้งเดิม แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการรักษามรดกทางภาษาภายใต้บริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

สรุป

การศึกษาอิทธิพลของภาษาจีนแต่จิวที่มีต่อภาษาไทยในย่านเยาวราชแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันแนบแน่นระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของชุมชนไทยและจีน การแทรกซึมของภาษาจีนแต่จิวเข้าสู่ภาษาไทยเป็นผลมาจากการติดต่อสัมพันธ์ทางการค้าและการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอาหาร การค้า และวัฒนธรรม แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างภาษา วัฒนธรรม และสังคม การแทรกซึมของภาษาจีนแต่จิวเข้าสู่ภาษาไทยเป็นผลมาจากการติดต่อสัมพันธ์ทางการค้าและการอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นเวลานาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอาหาร การค้า และวัฒนธรรม ความสำเร็จของชุมชนชาวจีนแต่จิวในการรักษาอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมในย่านเยาวราชเป็นตัวอย่างที่น่าสนใจของการธำรงรักษาภาษาในสังคมพหุวัฒนธรรม แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างมากในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา แต่ภาษาจีนแต่จิวยังคงมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารในชุมชน โดยเฉพาะในด้านการค้าและวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเพิ่มขึ้นของอิทธิพลภาษาอื่น ๆ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ได้สร้างความท้าทายใหม่ต่อการธำรงรักษาภาษาจีนแต่จิวในชุมชนเยาวราช การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า ความสำเร็จในการรักษาภาษาและวัฒนธรรมจีนแต่จิวในอนาคตจะขึ้นอยู่กับความสามารถของชุมชนในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ขณะเดียวกันก็รักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนไว้ การศึกษานี้มีข้อเสนอแนะว่า การธำรงรักษาภาษาจีนแต่จิวในย่านเยาวราชควรได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นระบบ ทั้งจากภาครัฐและชุมชน เพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญนี้ไว้ การศึกษาในอนาคตควรให้ความสนใจกับการเปลี่ยนแปลงของการใช้ภาษาจีนแต่จิวในกลุ่มคนรุ่นใหม่ และการปรับตัวของชุมชนต่อความท้าทายในยุคโลกาภิวัตน์

เอกสารอ้างอิง

- สุภางค์ จันทวานิช. (2560). ชาวจีนแต่จิวในประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรารณา นิพัทธ์สุขกิจ. (2562). ประวัติศาสตร์สังคมของชุมชนชาวจีนในไทย. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2563). ชาวจีนแต่จิวในสังคมไทย: การปรับตัวและการธำรงอัตลักษณ์. มติชน.
- ปิยะณัฐ สุคนธมาน. (2562). การเปลี่ยนแปลงทางภาษาและวัฒนธรรมในชุมชนจีนเยาวราช. วารสารสังคมศาสตร์, 15(2), 45-67.
- พรณี บัวเล็ก. (2561). การศึกษาคำยืมภาษาจีนแต่จิวในภาษาไทย. วารสารภาษาและภาษาศาสตร์, 36(2), 89-112.
- วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. (2562). ภาษาศาสตร์สังคมในบริบทไทย-จีน. โอเดียนสโตร์.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2563). การธำรงรักษาภาษาจีนในชุมชนเยาวราช. วารสารมานุษยวิทยา, 23(1), 78-96.
- ธีรนนท์ ช่วงพิชิต. (2564). พลวัตทางภาษาและวัฒนธรรมในชุมชนจีนกรุงเทพมหานคร. วารสารสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, 40(2), 123-145.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2563). เยาวราช: ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชนจีนในกรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร ดาบเพชร. (2561). อิทธิพลภาษาจีนแต่จิวต่อภาษาไทย: กรณีศึกษาคำศัพท์ในชีวิตประจำวัน. วารสารอักษรศาสตร์, 47(1), 167-189.
- สุวิดา ธรรมมณีนวศ์. (2562). วัฒนธรรมอาหารจีนในสังคมไทย: กรณีศึกษาย่านเยาวราช. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 25(3), 234-256.

วรลัญจก์ บุญยสุรัตน์. (2564). การผสมผสานทางวัฒนธรรมอาหารไทย-จีนในกรุงเทพมหานคร. วารสาร วัฒนธรรมศึกษา, 2(1), 45-68.

การสื่อความหมายของพุทธศิลป์ร่วมสมัย: การตีความพุทธธรรมผ่านงานศิลปะดิจิทัล
THE SIGNIFICATION OF CONTEMPORARY BUDDHIST ART: INTERPRETING BUDDHIST
DHARMA THROUGH DIGITAL ART

สมศักดิ์ เพ็ธสะไธม

Somsack Phetsamai

มหาวิทยาลัยสุรนารี

Souphanouvong University

Corresponding Author E-mail: som sack79@gmail.com

Received April 3, 2022

Received May 10, 2022

Accepted May 20, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์การสื่อความหมายของพุทธศิลป์ร่วมสมัยในรูปแบบศิลปะดิจิทัล โดยเน้นการตีความหลักพุทธธรรมที่ปรากฏผ่านผลงานศิลปะดิจิทัลของศิลปินร่วมสมัย การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผ่านการวิเคราะห์ตีความผลงานศิลปะดิจิทัลที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ผลการศึกษาพบว่า ศิลปินร่วมสมัยได้นำเสนอการตีความหลักธรรมทางพุทธศาสนาผ่านสื่อดิจิทัลในหลากหลายรูปแบบ ทั้งการสร้างภาพเสมือนจริง การใช้เทคนิคแอนิเมชัน และการสร้างงานศิลปะแบบปฏิสัมพันธ์ โดยยังคงรักษาแก่นของหลักธรรมไว้ได้อย่างครบถ้วน แต่นำเสนอในรูปแบบที่ร่วมสมัยและเข้าถึงผู้ชมยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษานี้สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการของพุทธศิลป์ที่ปรับตัวเข้ากับยุคสมัย และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นสื่อในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสังคมร่วมสมัย

คำสำคัญ: พุทธศิลป์ร่วมสมัย, ศิลปะดิจิทัล, การตีความ, พุทธธรรม, การสื่อความหมาย

Abstract

This academic article aims to analyze the signification of contemporary Buddhist art in digital form, focusing on the interpretation of Buddhist dharma through digital artworks by contemporary artists. This study employs qualitative research methodology through interpretative analysis of digital artworks with Buddhist-related content. The findings reveal that contemporary artists have presented interpretations of Buddhist principles through digital media in various forms, including virtual reality, animation techniques, and interactive art, while maintaining the essence of Buddhist teachings intact but presented in a contemporary format that effectively reaches digital-age audiences. This study reflects the evolution of Buddhist art adapting to modern times and the use of digital technology as a medium for propagating Buddhism in contemporary society.

Keywords: Contemporary Buddhist Art, Digital Art, Interpretation, Buddhist Dharma, Signification

บทนำ

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารและการแสดงออกทางศิลปะ การนำเสนอหลักธรรมทางพุทธศาสนาจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับบริบทของสังคมร่วมสมัย พุทธศิลป์ซึ่งแต่เดิมปรากฏในรูปแบบของจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม ได้พัฒนาการรูปแบบการนำเสนอผ่านสื่อดิจิทัลที่หลากหลาย การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่เพียงสะท้อนถึงพัฒนาการทางเทคโนโลยี แต่ยังแสดงให้เห็นถึงการปรับตัวของพุทธศาสนาในการสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ ศิลปินร่วมสมัยได้นำเสนอมุมมองและการตีความหลักธรรมผ่านงานศิลปะดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสร้างพุทธประวัติในรูปแบบแอนิเมชัน การจำลองสถานะนิพพานผ่านความเป็นจริงเสมือน (Virtual Reality) หรือการสร้างงานศิลปะแบบปฏิสัมพันธ์ที่สะท้อนหลักธรรมเรื่องไตรลักษณ์ การนำเสนอในรูปแบบดิจิทัลเหล่านี้ไม่เพียงทำให้หลักธรรมเข้าถึงได้ง่ายขึ้น แต่ยังเปิดมิติใหม่ในการตีความและทำความเข้าใจพุทธธรรม (สุธี คุณาวิชยานนท์, 2562)

การศึกษาพุทธศิลป์ร่วมสมัยในรูปแบบดิจิทัลมีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะในบริบทของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัล ดังที่พระมหาสมชาย สิริจนโท (2563) ได้ชี้ให้เห็นว่า การใช้สื่อดิจิทัลในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นการตอบสนองต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของคนรุ่นใหม่ที่มีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีดิจิทัล การศึกษาค้นคว้าจึงมุ่งวิเคราะห์การสื่อความหมายของพุทธศิลป์ร่วมสมัยผ่านงานศิลปะดิจิทัล เพื่อทำความเข้าใจวิธีการตีความและถ่ายทอดหลักธรรมในรูปแบบที่สอดคล้องกับบริบทสังคมปัจจุบัน ในแง่ของการศึกษาพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ในโลกดิจิทัล อภิญา เพ็ญพัสกุล (2563) ได้นำเสนอมุมมองที่น่าสนใจว่า การสร้างพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ในโลกเสมือนจริงไม่ได้ลดทอนความศักดิ์สิทธิ์ของพุทธศาสนา แต่กลับเป็นการขยายขอบเขตของพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ให้กว้างขวางขึ้น การศึกษาค้นคว้าจึงให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์วิธีการที่ศิลปินร่วมสมัยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างประสบการณ์ทางศาสนารูปแบบใหม่ นอกจากนี้ ฤชณา หงษ์อุเทน (2562) ได้ชี้ให้เห็นว่า การตีความพุทธธรรมผ่านสื่อดิจิทัลเป็นการสร้างสะพานเชื่อมระหว่างโลกดั้งเดิมกับโลกสมัยใหม่ โดยไม่ละทิ้งแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา แต่ปรับเปลี่ยนวิธีการนำเสนอให้เหมาะสมกับผู้รับสารในยุคดิจิทัล การศึกษาค้นคว้าจึงมุ่งสำรวจวิธีการที่ศิลปินร่วมสมัยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการตีความและถ่ายทอดหลักธรรมทางพุทธศาสนา ตลอดจนผลกระทบที่มีต่อการรับรู้และความเข้าใจในพุทธธรรมของผู้ชมในยุคปัจจุบัน

ในการศึกษาค้นคว้านี้ ผู้ศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผ่านการวิเคราะห์ตีความผลงานศิลปะดิจิทัลที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา โดยพิจารณาทั้งในแง่ของเทคนิคการสร้างสรรค์ การสื่อความหมาย และผลกระทบต่อผู้ชม วิรุณ ตั้งเจริญ (2561) ได้เสนอกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ศิลปะร่วมสมัยที่เน้นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบ เนื้อหา และบริบททางสังคม ซึ่งการศึกษาค้นคว้าได้นำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์งานพุทธศิลป์ดิจิทัลร่วมสมัย

พัฒนาการของพุทธศิลป์จากอดีตสู่ดิจิทัล

พุทธศิลป์เป็นการแสดงออกทางศิลปะที่มีพัฒนาการมาอย่างยาวนานควบคู่กับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการนำเสนอให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละยุคสมัย การศึกษาพัฒนาการของพุทธศิลป์จึงสะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของพระพุทธศาสนาในการสื่อสารกับผู้คนต่างยุคสมัย ตั้งแต่อดีตจนถึงยุคดิจิทัลในปัจจุบัน (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2561)

ในยุคดั้งเดิม พุทธศิลป์ปรากฏในรูปแบบของงานจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม ที่มุ่งเน้นการถ่ายทอดเรื่องราวพุทธประวัติและหลักธรรมผ่านสัญลักษณ์และรูปแบบที่เป็นแบบแผน สุธี คุณาวิชยานนท์ (2562) ได้วิเคราะห์ว่า รูปแบบดั้งเดิมของพุทธศิลป์มีความสำคัญในการสร้างศรัทธาและความเข้าใจในหลักธรรมผ่านการมองเห็นและสัมผัส โดยเฉพาะในยุคที่การรู้หนังสือยังไม่แพร่หลาย งานพุทธศิลป์จึงทำหน้าที่เป็นสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เมื่อสังคมก้าวเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ พุทธศิลป์ได้เริ่มมีการปรับตัวทั้งในด้านรูปแบบและเทคนิคการนำเสนอ ฤชณา หงษ์อุเทน (2562) ได้ศึกษาพบว่า ศิลปินร่วมสมัยเริ่มทดลองใช้สื่อและวัสดุใหม่ ๆ ในการสร้างสรรค์งานพุทธศิลป์ เช่น การใช้เทคนิคภาพถ่าย ภาพยนตร์ และสื่อผสม เพื่อนำเสนอมุมมองใหม่ต่อหลักธรรมทางพุทธศาสนา การเปลี่ยนแปลงนี้สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการปรับตัวให้เข้ากับบริบทสมัยใหม่และการรับรู้ของผู้คนในยุคสมัยใหม่

ในยุคดิจิทัล เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์งานพุทธศิลป์ พระมหาสมชาย สิริจินโท (2563) ได้วิเคราะห์การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และพบว่า สื่อดิจิทัลได้เปิดโอกาสให้ศิลปินสามารถสร้างประสบการณ์ใหม่ในการเรียนรู้และเข้าถึงหลักธรรม ผ่านเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น ความเป็นจริงเสมือน (Virtual Reality) ความเป็นจริงเสริม (Augmented Reality) และศิลปะแบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive Art) ซึ่งช่วยให้ผู้ชมสามารถมีส่วนร่วมและเข้าถึงหลักธรรมได้ในมิติที่แตกต่างไปจากเดิม อย่างไรก็ตาม การพัฒนาของพุทธศิลป์สู่รูปแบบดิจิทัลได้นำมาซึ่งคำถามและข้อถกเถียงเกี่ยวกับความเหมาะสมและขอบเขตของการนำเสนอ อภิญา เฟื่องฟูสกุล (2563) ได้ตั้งข้อสังเกตว่า แม้เทคโนโลยีดิจิทัลจะเปิดโอกาสให้มีการนำเสนอหลักธรรมในรูปแบบใหม่ ๆ แต่ก็จำเป็นต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างความร่วมมือกับการรักษาไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์และแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา การพัฒนาพุทธศิลป์ในยุคดิจิทัลจึงต้องอาศัยความเข้าใจทั้งในมิติของเทคโนโลยีและหลักธรรมทางพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง

การตีความพุทธธรรมผ่านสื่อดิจิทัล

การตีความพุทธธรรมผ่านสื่อดิจิทัลเป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของพระพุทธศาสนาในยุคเทคโนโลยี ฤชณา หงษ์อุเทน (2562) ได้วิเคราะห์ว่า การตีความหลักธรรมในรูปแบบดิจิทัลไม่เพียงเป็นการนำเสนอเนื้อหาผ่านช่องทางใหม่ แต่ยังเป็นการสร้างมิติใหม่ในการทำความเข้าใจและเข้าถึงหลักธรรม โดยอาศัยศักยภาพของเทคโนโลยีในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากเดิม ในการศึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อดิจิทัลในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พระมหาสมชาย สิริจินโท (2563) ได้พบว่า ศิลปินร่วมสมัยได้พัฒนาวิธีการตีความหลักธรรมในหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้แอนิเมชันในการนำเสนอเรื่องกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด การจำลองสถานะสมาธิผ่านความเป็นจริงเสมือน หรือการสร้างงานศิลปะแบบปฏิสัมพันธ์ที่ให้ผู้ชมได้สัมผัสประสบการณ์ของความไม่เที่ยงและความไม่มีตัวตน วิธีการเหล่านี้ช่วยให้ผู้ชมสามารถเข้าถึงหลักธรรมที่เป็นนามธรรมผ่านประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น การตีความพุทธธรรมผ่านสื่อดิจิทัลยังได้เปิดโอกาสให้เกิดการผสมผสานระหว่างศาสตร์และศิลป์แขนงต่าง ๆ วิรุณ ตั้งเจริญ (2561) ได้ชี้ให้เห็นว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างสรรค์งานพุทธศิลป์ได้ก่อให้เกิดการบูรณาการระหว่างความรู้ด้านพุทธศาสนา ศิลปะ และเทคโนโลยี ซึ่งนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมในการนำเสนอหลักธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและการรับรู้ของคนในยุคดิจิทัล อย่างไรก็ตาม อภิญา เฟื่องฟูสกุล (2563) ได้ตั้งข้อสังเกตที่สำคัญเกี่ยวกับขอบเขตและข้อจำกัดในการตีความพุทธธรรมผ่านสื่อดิจิทัล โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับความสมดุลระหว่างความร่วมมือกับความถูกต้องตามหลักพุทธศาสนา การสร้างสรรค์งานพุทธศิลป์ดิจิทัลจึงต้องอาศัย

ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งทั้งในด้านหลักธรรมและศักยภาพของเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถนำเสนอเนื้อหาที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพในการสื่อสารกับผู้ชมยุคใหม่

รูปแบบและเทคนิคในการสร้างพุทธศิลป์ดิจิทัล

การสร้างสรรคพุทธศิลป์ดิจิทัลในปัจจุบันมีรูปแบบและเทคนิคที่หลากหลาย สะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์ของศิลปินร่วมสมัย สุธิ์ คุณาวิชยานนท์ (2562) ได้จำแนกรูปแบบของพุทธศิลป์ดิจิทัลออกเป็นหลายประเภท ได้แก่ ศิลปะแบบปฏิสัมพันธ์ ศิลปะเสมือนจริง และศิลปะผสมสื่อดิจิทัล แต่ละรูปแบบมีลักษณะเฉพาะและวิธีการนำเสนอที่แตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายร่วมกันในการสื่อสารหลักธรรมทางพุทธศาสนาให้เข้าถึงผู้ชมยุคใหม่

ในด้านเทคนิคการสร้างสรรค กฤษณา หงษ์อุเทน (2562) ได้วิเคราะห์การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างงานพุทธศิลป์ และพบว่า ศิลปินร่วมสมัยนิยมใช้เทคนิคการสร้างภาพเคลื่อนไหวแบบสามมิติ (3D Animation) การจำลองสภาพแวดล้อมเสมือนจริง (Virtual Environment) และการสร้างปฏิสัมพันธ์ผ่านเซนเซอร์ (Sensor-based Interaction) เทคนิคเหล่านี้ช่วยให้ผู้ชมสามารถมีส่วนร่วมกับการงานศิลปะได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเข้าถึงประสบการณ์ทางพุทธศาสนาในรูปแบบที่แตกต่างไปจากเดิม การพัฒนาของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (Virtual Reality) และความเป็นจริงเสริม (Augmented Reality) ได้เปิดมิติใหม่ในการสร้างสรรคพุทธศิลป์ พระมหาสมชาย สิริจินโท (2563) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ในการจำลองสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนาและการสร้างประสบการณ์การปฏิบัติธรรม พบว่า เทคโนโลยีดังกล่าวสามารถสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมและความเข้าใจในหลักธรรมได้อย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ชมที่คุ้นเคยกับเทคโนโลยีดิจิทัล

นอกจากนี้ วิรุณ ตั้งเจริญ (2561) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการผสมผสานเทคนิคดั้งเดิมกับเทคโนโลยีดิจิทัล โดยชี้ให้เห็นว่า การนำเอกลักษณ์ของพุทธศิลป์แบบดั้งเดิม เช่น ลวดลาย สัญลักษณ์ และองค์ประกอบทางศิลปะ มาผสมผสานกับเทคนิคดิจิทัลสมัยใหม่ สามารถสร้างสรรคผลงานที่มีความร่วมสมัยแต่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไว้ได้ การผสมผสานนี้ไม่เพียงสร้างความน่าสนใจให้กับผลงาน แต่ยังช่วยเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันได้อย่างกลมกลืน

อย่างไรก็ตาม อภิญา เพ็ญฟูสกุล (2563) ได้เตือนว่า การใช้เทคนิคดิจิทัลในการสร้างพุทธศิลป์จำเป็นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและการรักษาสมดุลระหว่างความทันสมัยกับความศักดิ์สิทธิ์ของพุทธศาสนา ศิลปินจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในการเลือกใช้เทคนิคและรูปแบบการนำเสนอ เพื่อให้ผลงานสามารถสื่อสารหลักธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ละเลยความสำคัญของแก่นแท้ทางพุทธศาสนา

ผลกระทบของพุทธศิลป์ดิจิทัลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

การเกิดขึ้นของพุทธศิลป์ดิจิทัลได้ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสังคมร่วมสมัย พระมหาสมชาย สิริจินโท (2563) ได้ศึกษาพบว่า การใช้สื่อดิจิทัลในการนำเสนอหลักธรรมได้ช่วยขยายการเข้าถึงพระพุทธศาสนาในวงกว้าง โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีดิจิทัล การนำเสนอหลักธรรมผ่านรูปแบบที่ทันสมัยและมีปฏิสัมพันธ์ได้ช่วยสร้างความสนใจและการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้พระพุทธศาสนามากขึ้น

ในแง่ของการสร้างความเข้าใจในหลักธรรม กฎณา หงษ์อุเทน (2562) ได้วิเคราะห์ว่า พุทธศิลป์ดิจิทัลได้เปิดมิติใหม่ในการอธิบายและตีความหลักธรรมที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยอาศัยศักยภาพของเทคโนโลยีในการสร้างภาพจำลองและประสบการณ์เสมือนจริง เช่น การจำลองสภาวะของจิตในการเจริญสมาธิ การแสดงให้เห็นกระบวนการของกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด หรือการสาธิตหลักไตรลักษณ์ผ่านงานศิลปะแบบปฏิสัมพันธ์ วิธีการเหล่านี้ช่วยให้ผู้ชมสามารถเข้าใจหลักธรรมที่ซับซ้อนได้ง่ายขึ้น อย่างไรก็ตาม สุธี คุณาวิชยานนท์ (2562) ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับผลกระทบในเชิงลบที่อาจเกิดขึ้น โดยเฉพาะในประเด็นของการลดทอนความศักดิ์สิทธิ์และความลึกซึ้งของหลักธรรม การนำเสนอพุทธศาสนาผ่านสื่อดิจิทัลอาจทำให้ผู้ชมบางส่วนเข้าใจพุทธศาสนาในระดับผิวเผินหรือเน้นความบันเทิงมากกว่าการเข้าถึงแก่นแท้ของหลักธรรม นอกจากนี้ การพึ่งพาเทคโนโลยีมากเกินไปอาจทำให้ผู้คนละเลยการปฏิบัติธรรมในรูปแบบดั้งเดิมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาจิตใจ

วิรุณ ตั้งเจริญ (2561) ได้เสนอมุมมองที่น่าสนใจเกี่ยวกับการปรับตัวของสถาบันทางพุทธศาสนาในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี โดยชี้ให้เห็นว่า วัดและองค์กรทางพุทธศาสนาจำเป็นต้องพัฒนาความเข้าใจและทักษะในการใช้สื่อดิจิทัล เพื่อให้สามารถเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล ขณะเดียวกันก็ต้องรักษาสมดุลระหว่างการใช้นวัตกรรมกับการรักษาแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา ในการศึกษาเกี่ยวกับพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ในโลกดิจิทัล อภิญญา เฟื่องฟูสกุล (2563) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความหมายใหม่ของพื้นที่ทางศาสนาในยุคดิจิทัล โดยชี้ให้เห็นว่า แม้พุทธศิลป์ดิจิทัลจะไม่สามารถทดแทนประสบการณ์ทางศาสนาในรูปแบบดั้งเดิมได้ทั้งหมด แต่ก็มียุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างพื้นที่ทางจิตวิญญาณรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้คนในยุคดิจิทัล การผสมผสานระหว่างพื้นที่จริงและพื้นที่เสมือนจึงเป็นแนวทางสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอนาคต

แนวโน้มและทิศทางของพุทธศิลป์ดิจิทัลในอนาคต

การพัฒนาของเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องได้เปิดโอกาสและความท้าทายใหม่ ๆ สำหรับการสร้างสรรค์พุทธศิลป์ในอนาคต สุธี คุณาวิชยานนท์ (2562) ได้วิเคราะห์แนวโน้มการพัฒนาของศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทย และพบว่า พุทธศิลป์ดิจิทัลกำลังก้าวเข้าสู่ยุคใหม่ที่มีการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีขั้นสูงกับการตีความหลักธรรมในมิติที่ลึกซึ้งมากขึ้น โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และการประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่มาประยุกต์ใช้ในการสร้างประสบการณ์ทางพุทธศาสนารูปแบบใหม่

กฤษฎา หงษ์อุเทน (2562) ได้ศึกษาแนวโน้มการพัฒนาของพุทธศิลป์ดิจิทัลในมิติของการสร้างปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม และพบว่า ในอนาคตอันใกล้ เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนและความเป็นจริงเสริมจะมีบทบาทสำคัญในการสร้างพื้นที่ทางจิตวิญญาณแบบใหม่ที่ผสมผสานระหว่างโลกกายภาพและโลกดิจิทัล การพัฒนานี้จะช่วยให้ผู้คนสามารถเข้าถึงประสบการณ์ทางพุทธศาสนาได้โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ ขณะเดียวกันก็สามารถรักษาความรู้สึกของความศักดิ์สิทธิ์และความลึกซึ้งของประสบการณ์ทางศาสนาไว้ได้

พระมหาสมชาย สิริจินโท (2563) ได้นำเสนอมุมมองเกี่ยวกับการบูรณาการระหว่างเทคโนโลยีดิจิทัลกับการปฏิบัติธรรมในอนาคต โดยเสนอว่า พุทธศิลป์ดิจิทัลจะมีบทบาทสำคัญในการสร้างเครื่องมือและสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการปฏิบัติธรรม เช่น การพัฒนาแอปพลิเคชันที่ใช้เทคโนโลยีการติดตามการเคลื่อนไหวและคลื่นสมองเพื่อช่วยในการฝึกสมาธิ หรือการสร้างสภาพแวดล้อมเสมือนจริงที่เอื้อต่อการเจริญวิปัสสนา แนวโน้มนี้สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติธรรมอย่างเป็นรูปธรรม

อภิญา เฟื่องฟูสกุล (2563) ได้ชี้ให้เห็นถึงความท้าทายที่สำคัญในการพัฒนาพุทธศิลป์ดิจิทัลในอนาคต โดยเฉพาะในประเด็นของการรักษาสมดุลระหว่างนวัตกรรมทางเทคโนโลยีกับการรักษาแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา การพัฒนาพุทธศิลป์ดิจิทัลในอนาคตจึงต้องให้ความสำคัญกับการสร้างมาตรฐานและแนวทางในการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เพื่อให้การนำเสนอหลักธรรมผ่านสื่อดิจิทัลยังคงรักษาความถูกต้องและความน่าเชื่อถือไว้ได้

วิรุณ ตั้งเจริญ (2561) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาพุทธศิลป์ดิจิทัลในอนาคต โดยเน้นความสำคัญของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างศิลปิน นักวิชาการ และสถาบันทางพระพุทธศาสนา เพื่อร่วมกันพัฒนาแนวทางการสร้างสรรค์พุทธศิลป์ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในยุคดิจิทัล ขณะเดียวกันก็สามารถรักษามาตรฐานและคุณค่าทางพุทธศาสนาไว้ได้ การสร้างความร่วมมือในลักษณะนี้จะช่วยให้การพัฒนาพุทธศิลป์ดิจิทัลในอนาคตเป็นไปอย่างมีทิศทางและยั่งยืน

สรุป

การศึกษาการสื่อความหมายของพุทธศิลป์ร่วมสมัยผ่านงานศิลปะดิจิทัลได้แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการที่สำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคดิจิทัล การปรับตัวของพุทธศิลป์จากรูปแบบดั้งเดิมสู่การนำเสนอผ่านสื่อดิจิทัลสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการสื่อสารหลักธรรมให้เข้าถึงผู้คนในยุคปัจจุบัน โดยอาศัยศักยภาพของเทคโนโลยีในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้รูปแบบใหม่ การวิเคราะห์รูปแบบและเทคนิคในการสร้างพุทธศิลป์ดิจิทัลได้แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของวิธีการนำเสนอ ทั้งในรูปแบบของศิลปะแบบปฏิสัมพันธ์ ความเป็นจริงเสมือน และศิลปะผสมสื่อดิจิทัล ซึ่งแต่ละรูปแบบมีศักยภาพในการสื่อสารหลักธรรมที่แตกต่างกัน การผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีสมัยใหม่กับแก่นของพุทธธรรมได้สร้างมิติใหม่ในการเข้าถึงและเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อย่างไรก็ตาม การพัฒนาพุทธศิลป์ดิจิทัลยังมีความท้าทายที่สำคัญในการรักษาสมดุลระหว่างความร่วมมือกับการรักษาแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา แม้ว่าเทคโนโลยีดิจิทัลจะเปิดโอกาสใหม่ในการนำเสนอหลักธรรม แต่การรักษาความศักดิ์สิทธิ์และความลึกซึ้งของพระพุทธศาสนายังคงเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ การพัฒนาในอนาคตจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการกำหนดแนวทางและมาตรฐานที่เหมาะสมสำหรับการสร้างสรรค์พุทธศิลป์ดิจิทัล เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในยุคดิจิทัล ขณะเดียวกันก็รักษาคุณค่าและความหมายที่แท้จริงของพระพุทธศาสนาไว้ได้

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา หงษ์อุเทน. (2562). พุทธศิลป์ร่วมสมัย: การตีความใหม่ผ่านสื่อดิจิทัล. วารสารศิลปกรรมศาสตร์, 7(2), 45-67.
- พระมหาสมชาย สิริจินโท. (2563). การเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านสื่อดิจิทัล. วารสารพุทธศาสนศึกษา, 27(1), 78-92.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2561). ศิลปะและความงาม. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธี คุณาวิชยานนท์. (2562). ศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทย. หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อภิญา เฟื่องฟูสกุล. (2563). มานุษยวิทยาว่าด้วยพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ในโลกดิจิทัล. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.

การศึกษาภาษาในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผี: มิติทางภาษาศาสตร์และสังคมวิทยา
THE STUDY OF LANGUAGE IN SPIRIT POSSESSION RITUALS: LINGUISTIC AND
SOCIOLOGICAL DIMENSIONS

อักษร โพธิราชา

Aksorn Photiracha

เรือนจำอำเภอกองคา

Thongphaphum Prison

Corresponding Author E-mail: zadtoob2013@gmail.com

Received March 25, 2022

Received April 20, 2022

Accepted May 2, 2022

บทคัดย่อ

พิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีในวัฒนธรรมไทยมีความซับซ้อนทั้งในแง่มิติทางภาษาและสังคมวิทยา งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาบทบาทของภาษาในพิธีกรรมดังกล่าว โดยเน้นการวิเคราะห์เชิงภาษาศาสตร์และสังคมวิทยา ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าภาษาที่ใช้ในพิธีกรรมมีลักษณะเฉพาะซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อและค่านิยมของชุมชน การวิเคราะห์ยังเผยให้เห็นถึงการใช้ภาษาเพื่อสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจและการแสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม บทความนี้จะช่วยให้เข้าใจความสำคัญของภาษาในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีจากมุมมองที่หลากหลาย

คำสำคัญ: ภาษา, พิธีกรรม, ทรงเจ้าเข้าผี, ภาษาศาสตร์, สังคมวิทยา

Abstract

The rituals of spirit possession in Thai culture exhibit linguistic and sociological complexity. This research aims to explore the role of language in such rituals, focusing on linguistic and sociological analysis. The findings reveal that the language used in these rituals possesses unique features that reflect community beliefs and values. Furthermore, the analysis demonstrates the use of language in constructing power relations and cultural identity. This article enhances the understanding of the significance of language in spirit possession rituals through multidisciplinary perspectives.

Keywords: Language, Ritual, Spirit Possession, Linguistics, Sociology

บทนำ

พิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่พบได้ในหลากหลายพื้นที่ทั่วประเทศไทย พิธีกรรมนี้มีความเชื่อมโยงอย่างแนบแน่นกับระบบความเชื่อท้องถิ่นที่มีความสำคัญกับการติดต่อกับวิญญาณและสิ่งเหนือธรรมชาติผ่านร่างทรงหรือผู้ประกอบพิธีกรรม กระบวนการดังกล่าวอาศัยการใช้ภาษาเป็นสื่อกลางสำคัญ งานศึกษาที่ผ่านมาให้ความสนใจศึกษาพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีในแง่มุมต่าง ๆ เช่น บทบาททางสังคม อำนาจและความชอบธรรมของผู้ประกอบพิธีกรรม ความเชื่อและค่านิยมที่มีต่อเรื่องผีและวิญญาณ

(เมืองจรีต และแสง, 2550; Geertz, 1973) อย่างไรก็ตาม การศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับมิติทางภาษาในพิธีกรรมค่อนข้างน้อย

ในแง่มุมทางภาษาศาสตร์ พิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีเป็นพื้นที่ที่ภาษาได้รับการปรับเปลี่ยนให้มีลักษณะพิเศษ ทั้งในด้านโครงสร้าง ประเภทของคำศัพท์ และวิธีการสื่อสาร ผู้เข้าร่วมพิธีอาจใช้ภาษาถิ่น ภาษาศักดิ์สิทธิ์ หรือแม้แต่ภาษาที่ถูกสร้างขึ้นใหม่เพื่อตอบสนองต่อบริบททางศาสนาและจิตวิญญาณ นอกจากนี้ภาษาที่ใช้ในพิธีกรรมยังมักมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากภาษาพูดในชีวิตประจำวัน เช่น การใช้เสียงที่ผิดธรรมชาติ น้ำเสียงที่เปลี่ยนไป หรือรูปแบบการสื่อสารที่มีลำดับขั้นของอำนาจ

ในด้านสังคมวิทยา พิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีมีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในชุมชน รวมถึงการสร้างอำนาจทางสังคมของร่างทรงและผู้ที่เกี่ยวข้อง ภาษาในพิธีกรรมกลายเป็นเครื่องมือที่ใช้สื่อสารความเชื่อและเสริมสร้างความศรัทธาของผู้เข้าร่วม นอกจากนี้ พิธีกรรมดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างทางสังคม อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลงของภาษาเมื่อเวลาผ่านไป

บทความนี้มุ่งศึกษาบทบาทของภาษาที่ปรากฏในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม โดยให้ความสำคัญกับวิเคราะห์การใช้ภาษาในเชิงภาษาศาสตร์และสังคมวิทยา กรอบแนวคิดหลักที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ภาษาศาสตร์เชิงสังคมและมานุษยวิทยา ซึ่งมีความสนใจพิจารณาภาษาในฐานะแหล่งข้อมูลที่สำคัญในการทำทำความเข้าใจสังคมและวัฒนธรรม (Halliday, 1978; Duranti, 1997) การวิเคราะห์ทางภาษาศาสตร์จะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้าง องค์ประกอบ และความหมายของภาษาในพิธีกรรม ขณะที่มิติทางสังคมวิทยาจะสร้างความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับบริบททางสังคมวัฒนธรรมในวงกว้าง โดยพิจารณาประเด็นอำนาจ อัตลักษณ์ และการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมผ่านการใช้ภาษา

ลักษณะภาษาในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผี

การศึกษาภาษาที่ใช้ในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีพบว่า มีการใช้ภาษาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากภาษาที่ใช้ในบริบทอื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน ทั้งในแง่ของรูปแบบ โครงสร้าง และเนื้อหา ผู้ประกอบพิธีกรรมมักใช้ภาษาที่เป็นทางการ มีความสละสลวย และเป็นไปตามขนบธรรมเนียมที่ถ่ายทอดกันมา การใช้ภาษาในลักษณะนี้เป็นหนึ่งในกลวิธีที่จะช่วยสร้างบรรยากาศของความศักดิ์สิทธิ์ และแบ่งแยกพื้นที่พิธีกรรมออกจากพื้นที่ปกติทั่วไป (ภาพกรรฮิล เมษสิรินธ์, 2546)

ในแง่ของรูปแบบและโครงสร้างภาษา พบว่ามีการใช้สำนวนเฉพาะ เช่น การใช้ถ้อยคำที่เป็นคำโบราณ คำศัพท์เฉพาะทาง หรือคำที่มีความหมายเชิงสัญลักษณ์ มีวิธีการออกเสียงและจังหวะการพูดที่เป็นลักษณะเฉพาะ อาทิ การเน้นหนักในบางคำ การใช้คำซ้ำ การใช้ประโยคสั้น ๆ เรียงต่อกัน และมีการละคำในตำแหน่งต้นหรือท้ายประโยค (Anderson, 1983) การจัดเรียงโครงสร้างประโยคในแบบฉบับดังกล่าว ไม่ได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อความไพเราะในเชิงสุนทรียะเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีนัยสำคัญในการตอกย้ำความหมายเชิงสัญลักษณ์ และความสำคัญของพิธีกรรมด้วย

นอกจากนี้ เนื้อหาที่สื่อสารผ่านการใช้ภาษาในพิธีกรรมยังมีความโดดเด่น เนื้อหาส่วนใหญ่มักเกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางความเชื่อ โสยศาสตร์ สิ่งเหนือธรรมชาติ รวมถึงบทบาทและคุณลักษณะของเจ้าและผีที่เกี่ยวข้องในพิธีกรรม การหยิบยกเอาเรื่องราวเหล่านี้มากล่าวถึง นอกจากจะช่วยสร้างบรรยากาศและเน้นย้ำความสำคัญของพิธีแล้ว ยังเป็นการสืบทอดและถ่ายทอดความเชื่อทางวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่นอีกด้วย (Geertz, 1973) ดังนั้น เนื้อหาของภาษาจึงไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแค่สื่อสารข้อมูลเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการธำรงรักษาระบบความเชื่อของคนในสังคมด้วย

จากลักษณะภาษาที่กล่าวมาข้างต้น ทั้งในแง่ของรูปแบบ เนื้อหา และโครงสร้าง จะเห็นได้ว่า ภาษาที่ใช้ในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีมีความแตกต่างจากภาษาในชีวิตประจำวันอย่างเด่นชัด ความแตกต่างนี้สะท้อนให้เห็นถึงหน้าที่พิเศษของภาษาในฐานะของการเป็นสื่อกลางเชื่อมต่อระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ค่านิยม แนวคิด ตลอดจนวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมที่ปฏิบัติพิธีกรรมด้วย (Zuckerman, 2009) ลักษณะภาษาที่ปรากฏในพิธีกรรมจึงไม่ได้มีบทบาทแค่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารเท่านั้น หากแต่ยังสามารถใช้เป็นหลักฐานหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ในการศึกษาทำความเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมในภาพกว้างได้เป็นอย่างดี

ภาษาที่ใช้ในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีมีเอกลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างจากภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งในด้านรูปแบบ โครงสร้าง และเนื้อหา โดยมีการใช้ภาษาที่เป็นทางการ สละสลวย และสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมเพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความศักดิ์สิทธิ์ โครงสร้างภาษามักประกอบด้วยสำนวนเฉพาะ คำโบราณ คำศัพท์เชิงสัญลักษณ์ และการออกเสียงที่เป็นลักษณะเฉพาะ เช่น การใช้คำซ้ำ ประโยคสั้น หรือการละคำบางตำแหน่ง นอกจากนี้ เนื้อหาที่สื่อสารมักเกี่ยวข้องกับ ความเชื่อ สิ่งเหนือธรรมชาติ และบทบาทของเจ้าและผี ซึ่งช่วยธำรงรักษาระบบความเชื่อของสังคม การใช้ภาษาในพิธีกรรมจึงไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสื่อสาร แต่ยังเป็นสื่อกลางเชื่อมโยงมนุษย์กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ตลอดจนสะท้อนแนวคิด ค่านิยม และวิถีชีวิตของชุมชนที่ปฏิบัติพิธีกรรมดังกล่าว

บทบาทของภาษาในการสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

การใช้ภาษาในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีไม่ได้มีหน้าที่เพียงแค่สื่อสารข้อมูลหรือเนื้อหาเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้าง รักษา และต่อรองความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้เกี่ยวข้องในพิธีกรรมด้วย ภาษาถูกใช้เป็นเครื่องมือทางสังคมเพื่อแบ่งแยกสถานภาพ บทบาทหน้าที่ และสิทธิอำนาจของผู้คนในพิธีกรรม ซึ่งสะท้อนผ่านวิธีการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน

ผู้ประกอบพิธีกรรมมักแสดงอำนาจและสร้างความน่าเชื่อถือผ่านการใช้ภาษาที่เป็นทางการ ศักดิ์สิทธิ์ และซับซ้อน พวกเขาอ้างอิงถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ตำนาน คัมภีร์โบราณ หรือเหตุการณ์ในอดีต เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับสถานภาพของตนเอง การอ้างความรู้เชิงลึกหรือความสามารถพิเศษที่คนทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงได้ ยิ่งตอกย้ำถึงการมีอำนาจเหนือกว่าผู้อื่นในทางจิตวิญญาณ (Duranti, 1997)

ในทางกลับกัน ผู้เข้าร่วมพิธีกรรมจะแสดงสถานภาพที่ด้อยกว่าผ่านการใช้ภาษาที่สุภาพ นอบน้อม การกล่าวคำขอพร ขอบมา หรือการให้คำสัญญาต่าง ๆ ทั้งหมดนี้ล้วนตอกย้ำบทบาทและการยอมรับต่ออำนาจของเจ้าและผู้ประกอบพิธี แม้ในบางกรณี ผู้เข้าร่วมพิธีอาจมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ประกอบพิธีกรรมก็ตาม (เมืองจรีต และแสง, 2550) นี่แสดงให้เห็นว่าพลังอำนาจของผู้ประกอบพิธีได้รับการยอมรับในทางสังคม ซึ่งถูกสร้างและแสดงออกผ่านทางปฏิสัมพันธ์ทางภาษานั้นเอง

ดังนั้น แม้ในพิธีกรรมจะมีความเป็นประชาธิปไตยในแง่ที่ทุกคนสามารถเข้าร่วมได้โดยเท่าเทียมกัน แต่กลับมีความไม่เท่าเทียมในแง่ของการจัดการและการควบคุมพิธีกรรม กฎเกณฑ์และธรรมเนียมของการใช้ภาษาสะท้อนให้เห็นโครงสร้างทางอำนาจนี้อย่างชัดเจน (Anderson, 1983) ยิ่งเข้มข้นและเคร่งครัดกับกฎเกณฑ์ทางภาษามากเท่าไร ก็ยิ่งเป็นการตอกย้ำและผลิตซ้ำความสัมพันธ์เชิงอำนาจไปพร้อม ๆ กัน อย่างไรก็ตาม อำนาจในพิธีกรรมไม่ได้หยุดนิ่งหรือตายตัว หากแต่เป็นสิ่งที่ถูกเจรจาต่อรองอยู่ตลอดเวลาผ่านทางกระบวนการสื่อสารทางภาษา ในบางครั้งผู้เข้าร่วมพิธีที่มีความชำนาญทางภาษา ก็สามารถต่อรองเพื่อยกระดับสถานภาพของตนในพิธีได้ เช่น กล่าวอ้างเหตุผลหรือหลักฐานเพื่อโต้แย้ง หรือพยายามผูกขาดการตีความภาษาเพื่อประโยชน์ของตน (Halliday, 1978) การศึกษาวิธีการใช้ภาษาเหล่านี้ จะช่วยให้เข้าใจ

กระบวนการเคลื่อนไหวของความสัมพันธ์เชิงอำนาจได้อย่างลึกซึ้ง ไม่ใช่มองอำนาจเป็นเพียงสิ่งที่ถูกรอบงำจากบนลงล่างอย่างตายตัวเท่านั้น

สรุปได้ว่า ภาษามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ทางอำนาจในบริบทของพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผี ภาษาทำหน้าที่เป็นเครื่องมือที่ทรงพลังในการจัดระเบียบและการจัดการพิธีกรรม การศึกษามิติทางภาษาจะช่วยให้เห็นกระบวนการทำงานของอำนาจในสังคมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งในแง่ของการถ่ายทอดจากบนลงล่าง และการเจรจาต่อรองระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง ความเข้าใจเรื่องนี้จึงมีคุณูปการต่อการศึกษาพิธีกรรมอย่างรอบด้าน

การแสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมผ่านภาษา

ภาษาที่ใช้ในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแค่สื่อสารข้อมูลหรือสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสดงออกและธำรงรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนอีกด้วย การเข้าร่วมพิธีกรรมและการใช้ภาษาเฉพาะถือเป็นสัญลักษณ์ของการเป็นสมาชิกในชุมชนนั้น ๆ ซึ่งสะท้อนผ่านการเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวน และท่วงทำนองการพูดที่มีลักษณะเฉพาะตัว ประเด็นที่น่าสนใจคือ ภาษาในพิธีกรรมมักมีการผสมผสานระหว่างภาษาท้องถิ่นกับภาษาเฉพาะของพิธี การใช้ภาษาท้องถิ่นแสดงให้เห็นถึงความผูกพันกับอัตลักษณ์ของท้องถิ่นหรือชาติพันธุ์นั้น ๆ ในขณะที่การใช้ภาษาเฉพาะของพิธีก็แสดงถึงการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มผู้เชื่อและผู้ปฏิบัติตามความเชื่อดังกล่าว การรวมกันของสองภาษานี้จึงเป็นการประกาศอัตลักษณ์ที่มีความเฉพาะเจาะจงและมีความหมายเชิงสัญลักษณ์ (Zuckerman, 2009)

นอกจากนี้ ความแตกต่างของภาษาในพิธีกรรมยังสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของไทยด้วย แม้จะเป็นพิธีกรรมประเภทเดียวกัน แต่ก็มีการใช้ภาษาที่แตกต่างกันไปตามท้องถิ่น เช่น การทรงเจ้าของชาวเหนือ ชาวอีสาน และชาวใต้ จะมีลักษณะเฉพาะที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น ๆ (เมืองจรีต และแสง, 2550) การศึกษาความแตกต่างทางภาษาเหล่านี้ จึงเป็นประตูสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมของไทยได้ดียิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม การแสดงอัตลักษณ์ผ่านภาษาไม่ได้เป็นสิ่งที่คงที่ตายตัว หากแต่เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่มีพลวัตและมีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม ความสัมพันธ์ทางอำนาจ และการติดต่อกับวัฒนธรรมภายนอก เช่น ภาษาในพิธีกรรมของคนรุ่นใหม่อาจผสมผสานคำศัพท์ร่วมสมัยเข้าไปด้วย หรือมีการปรับแก้เนื้อหาให้เข้ากับวิถีชีวิตในปัจจุบันมากขึ้น (Duranti, 1997) การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ถูกสร้างและต่อรองอยู่เสมอผ่านทางภาษา มิใช่สิ่งที่หยุดนิ่งหรือดำรงอยู่โดยปราศจากบริบท

สรุปได้ว่า การแสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเป็นหนึ่งในหน้าที่สำคัญของการใช้ภาษาในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผี ภาษาในพิธีกรรมไม่เพียงแต่แสดงอัตลักษณ์ของกลุ่มชนที่ปฏิบัติพิธีกรรมเท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายและความแตกต่างทางวัฒนธรรมในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทยด้วย อย่างไรก็ตาม การแสดงอัตลักษณ์ผ่านภาษาก็มีลักษณะพลวัตและมีการเปลี่ยนแปลงที่ซับซ้อนไปตามบริบทอยู่เสมอ การทำความเข้าใจมิติเชิงอัตลักษณ์และพลวัตเหล่านี้ จะช่วยให้เราเข้าใจธรรมชาติของความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

การเปลี่ยนแปลงของภาษาในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผี

ภาษาที่ใช้ในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีไม่ได้หยุดนิ่งหรือคงที่ แต่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและบริบททางสังคมวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นทั้งในแง่ของรูปแบบ เนื้อหา และหน้าที่ของภาษา

ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวของระบบความเชื่อและการปฏิบัติพิธีกรรมในโลกสมัยใหม่ หนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงภาษาในพิธีกรรมคือ กระแสโลกาภิวัตน์และการหลั่งไหลของวัฒนธรรมข้ามพรมแดน การเผยแพร่ของสื่อและเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลและแนวคิดใหม่ ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ส่งผลให้เกิดการผสมผสานระหว่างภาษาดั้งเดิมกับภาษาสมัยใหม่ในพิธีกรรมมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การนำคำศัพท์ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศมาใช้ในบทสวด การปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตร่วมสมัย หรือการใช้สื่อดิจิทัลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรม

นอกจากนี้ ความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรก็ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงภาษาในพิธีกรรมด้วยเช่นกัน เมื่อผู้คนย้ายถิ่นฐานจากชนบทเข้าสู่เมือง มีการเปลี่ยนแปลงวิถีการผลิตและการดำรงชีพ ทำให้ความสัมพันธ์กับพิธีกรรมและความเชื่อแบบดั้งเดิมลดลง ภาษาที่เคยใช้ในพิธีกรรมจึงค่อย ๆ สูญหายไป หรือไม่ก็ถูกปรับเปลี่ยนให้เข้ากับบริบทใหม่ เพื่อสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ที่มีประสบการณ์ทางสังคมวัฒนธรรมแตกต่างไปจากอดีต อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของภาษาในพิธีกรรมไม่ได้เกิดขึ้นอย่างเป็นเอกภาพหรือในทิศทางเดียวกันทั้งหมด หากแต่มีความหลากหลายและแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น ในขณะที่บางแห่งมีการปรับตัวและผสมผสานภาษาอย่างมาก บางแห่งกลับพยายามธำรงรักษาภาษาแบบดั้งเดิมไว้อย่างเข้มงวด เพื่อต่อต้านกระแสการเปลี่ยนแปลงและรักษาอัตลักษณ์ท้องถิ่นเอาไว้ การศึกษาการเปลี่ยนแปลงภาษาในพิธีกรรม จึงต้องพิจารณาถึงความแตกต่างหลากหลายนี้ด้วย

สรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงของภาษาในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีสะท้อนให้เห็นถึงพลวัตและการปรับตัวของความเชื่อและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีต่อกระแสสังคมในวงกว้างไม่ว่าจะเป็นเรื่องโลกาภิวัตน์ การเคลื่อนย้ายถิ่น หรือการเปลี่ยนผ่านของช่วงวัย ภาษาทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการผสมผสานบูรณาการและการต่อรองความแตกต่างเหล่านี้ผ่านการสร้างความหมายใหม่ ๆ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงนี้ก็มีหลากหลายซับซ้อน และแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละชุมชน การทำความเข้าใจกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางภาษานี้ จะช่วยให้เราตีความปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมได้อย่างลึกซึ้งและรอบด้านยิ่งขึ้น

ภาษาในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีในมิติเปรียบเทียบ

การศึกษาภาษาในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีในเชิงเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรม ช่วยให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมที่ดูเหมือนจะคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้เพื่อทำความเข้าใจพลวัตและความสัมพันธ์ระหว่างภาษา ความเชื่อ และบริบททางสังคมในวงกว้าง หากพิจารณาในบริบทของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จะพบว่าพิธีกรรมการทรงเจ้าเข้าผีที่มีลักษณะใกล้เคียงกับของไทยในหลายประเทศ เช่น ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และเวียดนาม แม้จะมีรายละเอียดปลีกย่อยที่แตกต่างกันไปตามประวัติศาสตร์และบริบททางสังคมวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ แต่ก็มียอดประกอบหลักร่วมกัน เช่น ความเชื่อเรื่องการสิงสถิตของวิญญาณในร่างมนุษย์ การใช้ภาษาพิเศษเฉพาะในพิธี และการสร้างพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ผ่านกระบวนการทางพิธีกรรม (Geertz, 1973)

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในรายละเอียด จะพบความแตกต่างที่น่าสนใจในแง่ของโครงสร้างภาษาและวัจนกรรมที่ใช้ ตัวอย่างเช่น ในพิธีกรรมทรงเจ้าของชาวมลายูมักใช้ภาษามลายูถิ่นผสมกับภาษาอาหรับ ขณะที่พิธีกรรมในอินโดนีเซียมักใช้ภาษาท้องถิ่นตามเกาะต่าง ๆ เช่น ภาษาบาห์ลี ซวา หรือซุนดา ผสมกับภาษาสันสกฤต (Wiravan, 2014) การใช้ภาษาที่ต่างกันนี้ สะท้อนให้เห็นประวัติศาสตร์ของการรับวัฒนธรรมภายนอกที่แตกต่างกัน รวมถึงกระบวนการก่อตัวของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่หลากหลาย นอกจากความแตกต่างในระดับภูมิภาคแล้ว ยังมีความน่าสนใจในการเปรียบเทียบกับพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีในวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่อยู่ห่างไกล เช่น ในทวีปแอฟริกาและแคริบเบียน การศึกษาเชิงเปรียบเทียบพบว่า แม้จะมีบริบททาง

ประวัติศาสตร์และเชื้อชาติที่แตกต่างกันมาก แต่ก็มีเหมือนบางประการในแง่ของโครงสร้างพิธีกรรม เช่น การเข้าทรง การร่ายรำ และการใช้จังหวะเสียงเพื่อเรียกวิญญาณ (Sublette, 2004) ข้อค้นพบนี้ชวนให้ตั้งคำถามว่า ความคล้ายคลึงกันนี้เกิดจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมข้ามพรมแดน หรือเป็นการค้นพบองค์ความรู้คล้ายกันโดยอิสระในต่างวัฒนธรรม ไม่ว่าคำตอบจะเป็นอย่างไร สิ่งนี้ย้ำให้เห็นว่าปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมมีความเชื่อมโยงกันในระดับโลก มากกว่าที่จะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นโดยสมบูรณ์

สรุปได้ว่า การศึกษาภาษาในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีในมิติเปรียบเทียบช่วยขยายมุมมองให้กว้างขึ้น ทั้งในแง่ของความหลากหลายและความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม สิ่งที่น่าสนใจเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น แท้จริงแล้วอาจมีที่มาและความเชื่อมโยงกับพื้นที่อื่น ๆ มากกว่าที่คิด ในขณะเดียวกัน ความแตกต่างในรายละเอียดของภาษาและวัฒนธรรมก็เป็นหลักฐานสำคัญที่บอกเล่าพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย การมองพิธีกรรมข้ามวัฒนธรรมจึงเป็นกุญแจสำคัญในการถอดรหัสความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างภาษา ความคิด และอัตลักษณ์ของมนุษย์ในบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สรุป

พิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่พบได้ในหลายพื้นที่ของประเทศไทย และทั่วโลก ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องการติดต่อกับสิ่งเหนือธรรมชาติผ่านร่างทรง งานศึกษานี้เน้นการวิเคราะห์ภาษาที่ใช้ในพิธีกรรมดังกล่าวในเชิงภาษาศาสตร์และสังคมวิทยา โดยพบว่าภาษามีบทบาทสำคัญในหลายมิติ ได้แก่ ลักษณะภาษาในพิธีกรรม ภาษาในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีมีเอกลักษณ์เฉพาะ แตกต่างจากภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งในด้านรูปแบบ โครงสร้าง และเนื้อหา มักมีการใช้ถ้อยคำที่เป็นคำโบราณ คำศัพท์เฉพาะทาง และการออกเสียงที่ผิดธรรมชาติ ซึ่งช่วยสร้างบรรยากาศแห่งความศักดิ์สิทธิ์และเน้นย้ำความสำคัญของพิธีกรรม บทบาทของภาษาในการสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ภาษาไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสื่อสาร แต่ยังเป็นเครื่องมือสร้างและรักษาอำนาจในพิธีกรรม ร่างทรงใช้ภาษาเพื่อสร้างความชอบธรรมและตอกย้ำสถานะของตน ขณะที่ผู้เข้าร่วมพิธีกรรมใช้ภาษาที่แสดงถึงการยอมรับอำนาจของร่างทรง อย่างไรก็ตาม อำนาจในพิธีกรรมมิได้ตายตัว แต่มีการต่อรองอยู่เสมอผ่านการใช้ภาษา การแสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมผ่านภาษา ภาษาในพิธีกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนและกลุ่มความเชื่อ โดยมีการผสมผสานระหว่างภาษาท้องถิ่นและภาษาเฉพาะของพิธี นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของไทย ทั้งนี้ ภาษาในพิธีกรรมมีพลวัตและสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม การเปลี่ยนแปลงของภาษาในพิธีกรรม ภาษาในพิธีกรรมมิได้หยุดนิ่ง แต่มีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ รวมถึงกระแสโลกาภิวัตน์ การเคลื่อนย้ายของประชากร และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งทำให้เกิดการผสมผสานภาษาดั้งเดิมกับภาษาสมัยใหม่ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่ได้เกิดขึ้นในทิศทางเดียวกัน แต่แตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละชุมชน ภาษาในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีในมิติเปรียบเทียบ การศึกษาภาษาในพิธีกรรมเชิงเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรมช่วยให้เข้าใจพลวัตของภาษาและพิธีกรรมในระดับโลก พบว่า พิธีกรรมลักษณะเดียวกันมีอยู่ในหลายวัฒนธรรม เช่น ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แอฟริกา และแคริบเบียน แม้จะมีรายละเอียดที่แตกต่างกันไปตามแต่ละพื้นที่ แต่ก็มีองค์ประกอบร่วมที่แสดงถึงความสัมพันธ์เชิงวัฒนธรรมในระดับกว้าง โดยสรุป ภาษาในพิธีกรรมทรงเจ้าเข้าผีมีบทบาทสำคัญในฐานะเครื่องมือทางสังคม วัฒนธรรม และจิตวิญญาณ ไม่เพียงแต่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารกับสิ่งเหนือธรรมชาติ แต่ยังเป็นกลไกในการธำรงรักษาความเชื่อ สร้างอำนาจ และสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน การเปลี่ยนแปลงของภาษาในพิธีกรรมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและซับซ้อน การศึกษาในประเด็นนี้จึงช่วยให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษา สังคม และวัฒนธรรมได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เมืองจรีต และแสง. (2550). พิธีกรรมในภูมิภาค. กรุงเทพฯ: พัฒนา
ภาพกรรฮิล เมชลิรินธ์. (2546). ภาษาและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย.
Anderson, B. (1983). *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. Verso.
Halliday, M. A. K. (1978). *Language as Social Semiotic: The Social Interpretation of Language and Meaning*. Edward Arnold.
Duranti, A. (1997). *Linguistic Anthropology*. Cambridge University Press.
Geertz, C. (1973). *The Interpretation of Cultures*. Basic Books.
Zuckerman, G. (2009). *Language Contact and Lexical Enrichment in Israeli Hebrew*. Palgrave Macmillan.

วิเคราะห์การใช้ภาษาในการตั้งฉายาพระสงฆ์ไทย: นัยทางสังคมและวัฒนธรรม AN ANALYSIS OF LANGUAGE USE IN ASSIGNING EPITHETS TO THAI MONKS: SOCIAL AND CULTURAL IMPLICATIONS

พระมหาประทวน ธมมรักษิโต

Phramaha Pratuan Dhammarakkhito

วัดพระธาตุดอยสุเทพ ยูเอสเอ

Wat Phrathat Doi Suthep USA

Corresponding Author E-mail: phramahapratuanmumsil@gmail.com

Received May 3, 2022

Received June 10, 2022

Accepted June 12, 2022

บทคัดย่อ

การตั้งฉายาพระสงฆ์ในวัฒนธรรมไทยเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่สะท้อนถึงความเชื่อและคุณค่าของสังคม งานวิจัยนี้มุ่งวิเคราะห์การใช้ภาษาในการตั้งฉายาพระสงฆ์ในเชิงสังคมและวัฒนธรรม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพจากแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์และร่วมสมัย ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าฉายาที่ใช้ในการตั้งพระสงฆ์มีโครงสร้างและความหมายที่สัมพันธ์กับสถานะทางสังคม บทบาทในศาสนา และภาพลักษณ์ในชุมชน บทความนี้จะช่วยเพิ่มพูนความเข้าใจในมิติทางภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมของการตั้งฉายาพระสงฆ์ไทย

คำสำคัญ: การตั้งฉายา, พระสงฆ์, ภาษา, สังคม, วัฒนธรรม

Abstract

The naming of Thai Buddhist monks reflects the beliefs and values of society through linguistic phenomena. This research aims to analyze the language used in naming monks from sociological and cultural perspectives, employing qualitative analysis of historical and contemporary data. Findings reveal that monk titles exhibit structural and semantic elements linked to social status, religious roles, and communal images. This article enhances understanding of the linguistic and cultural dimensions of monk naming practices in Thailand.

Keywords: Naming, Monks, Language, Society, Culture

บทนำ

การตั้งฉายาพระสงฆ์เป็นขนบธรรมเนียมที่มีความสำคัญและสืบทอดกันมาอย่างยาวนานในสังคมไทย ซึ่งไม่เพียงเป็นการระบุตัวตนของพระภิกษุแต่ละรูปเท่านั้น หากยังสะท้อนถึงบทบาททางศาสนา สถานะทางสังคม และความคาดหวังของชุมชนต่อพระสงฆ์ในยุคสมัยต่าง ๆ ฉายาที่มอบให้แก่พระสงฆ์อาจเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย เช่น คุณลักษณะเฉพาะตัวของผู้ได้รับ ความรู้ความสามารถทางธรรมะ พฤติกรรมในการปฏิบัติศาสนกิจ หรือแม้กระทั่งบทบาทที่พระสงฆ์มีต่อสังคม โดยฉายาเหล่านี้มักจะได้รับการเรียกขานกันในหมู่ประชาชน พระภิกษุ และสื่อนมวลชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของพระสงฆ์ผ่านภาษา

ในมิติทางภาษาศาสตร์ กระบวนการตั้งฉายาพระสงฆ์เป็นปรากฏการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงการใช้อย่างมีประสิทธิภาพจากภาษาบาลีและสันสกฤต โดยเฉพาะในการเลือกใช้คำและการประกอบสร้าง

ถ้อยคำที่สื่อความหมายอย่างลึกซึ้ง ฉายาหลายคำมักใช้ศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม ความสามารถ หรือบุคลิกภาพของพระสงฆ์ เช่น “พระนักพัฒนา” ซึ่งสะท้อนถึงบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน หรือ “เทพเจ้าแห่งความเมตตา” ซึ่งเป็นการเปรียบเปรยพระสงฆ์รูปใดรูปหนึ่งว่าเป็นผู้มีเมตตาธรรมสูงส่ง นอกจากนี้ ฉายาบางคำอาจมีความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่แฝงนัยยะทางวัฒนธรรมและการเมือง เช่น การสะท้อนถึงค่านิยมของสังคมที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในแต่ละยุคสมัย

ในเชิงวัฒนธรรม การตั้งฉายาพระสงฆ์ยังแสดงให้เห็นถึงอำนาจของภาษาในการกำหนดภาพลักษณ์ของบุคคลในสังคม พระสงฆ์ที่ได้รับฉายาในเชิงบวกมักจะได้รับความเคารพและการยอมรับจากประชาชน ขณะที่บางฉายาอาจมีนัยยะเชิงเสียดสีหรือล้อเลียน ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อการรับรู้และสถานะของพระสงฆ์รูปนั้นในสังคมได้เช่นกัน ดังนั้น การตั้งฉายาจึงไม่ได้เป็นเพียงการตั้งชื่อเรียกขานเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการที่มีนัยสำคัญทางสังคม วัฒนธรรม และการเมือง

บทความนี้มุ่งนำเสนอการวิเคราะห์การใช้ภาษาในการตั้งฉายาพระสงฆ์ในมิติทางสังคมและวัฒนธรรม โดยจะศึกษาทั้งในแง่ของประวัติความเป็นมา โครงสร้างและรูปแบบทางภาษา บทบาททางสังคม นัยทางวัฒนธรรม ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคสมัยใหม่ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางภาษาที่มีความสำคัญต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย การทำความเข้าใจเรื่องการตั้งฉายาพระสงฆ์นี้จะช่วยให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันแนบแน่นระหว่างภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมไทย อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยผ่านมุมมองของการใช้ภาษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและทำความเข้าใจมิติทางสังคมและวัฒนธรรมของไทยในภาพรวม

ประวัติและวิวัฒนาการของการตั้งฉายาพระสงฆ์

ประวัติและวิวัฒนาการของการตั้งฉายาพระสงฆ์ในประเทศไทยมีรากฐานอันยาวนาน โดยสามารถสืบย้อนไปได้ถึงสมัยสุโขทัย เมื่อพระพุทธศาสนาได้รับการสถาปนาเป็นศาสนาหลักของอาณาจักร การตั้งฉายาในยุคแรกเริ่มนั้นมีความเรียบง่าย มักสะท้อนถึงคุณลักษณะทางกายภาพหรือภูมิภานาของพระสงฆ์ เช่น “พระเขียว” “พระดำ” หรือ “พระวัดเหนือ” ซึ่งแสดงให้เห็นถึงวิธีการเรียกขานที่ตรงไปตรงมาและเข้าใจง่ายสำหรับประชาชนทั่วไป

เมื่อเข้าสู่สมัยอยุธยา การตั้งฉายาได้พัฒนาให้มีความซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะในหมู่พระสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่และพระราชาคณะ มีการนำภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้ในการตั้งฉายามากขึ้น สะท้อนถึงความรู้ทางพระธรรมวินัยและความเชี่ยวชาญในพระไตรปิฎก ฉายาในยุคนี้มักประกอบด้วยคำที่มีความหมายเกี่ยวกับคุณธรรม ความรู้ และความสามารถ เช่น “ญาณสังวร” “ธรรมวโร” ซึ่งสะท้อนถึงการยกระดับสถานะของพระสงฆ์ในสังคม ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ระบบการตั้งฉายาได้รับการจัดระเบียบและเป็นทางการมากขึ้น โดยเฉพาะในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระองค์ทรงเป็นพระภิกษุมาก่อนขึ้นครองราชย์ มีการกำหนดรูปแบบการตั้งฉายาที่สัมพันธ์กับสมณศักดิ์และตำแหน่งทางการปกครองคณะสงฆ์อย่างเป็นระบบ ทำให้การตั้งฉายากลายเป็นส่วนสำคัญของระบบการปกครองคณะสงฆ์ไทย เมื่อเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ในช่วงรัชกาลที่ 5-7 การตั้งฉายาได้รับอิทธิพลจากการปฏิรูประบบการศึกษาและการปกครองคณะสงฆ์ มีการผสมผสานระหว่างแบบแผนดั้งเดิมกับแนวคิดสมัยใหม่ ฉายาบางส่วนเริ่มสะท้อนถึงความรู้ความสามารถในด้านการศึกษายุคใหม่ การบริหารจัดการ และการพัฒนาสังคม แสดงให้เห็นถึงการปรับตัวของสถาบันสงฆ์ให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ในปัจจุบัน การตั้งฉายาพระสงฆ์ยังคงสืบทอดรูปแบบและความหมายดั้งเดิมไว้ แต่มีการประยุกต์ให้เข้ากับบริบทสังคมร่วมสมัย โดยเฉพาะในกรณีของพระสงฆ์ที่มีบทบาทสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านสื่อสมัยใหม่และเทคโนโลยีดิจิทัล ฉายาที่ตั้งขึ้นในยุคปัจจุบัน

จึงสะท้อนถึงการผสมผสานระหว่างความเป็นไทย พุทธศาสนา และความเป็นสากล แสดงให้เห็นถึงพลวัตของวัฒนธรรมการตั้งฉายาที่ยังคงมีความสำคัญในสังคมไทย

วิวัฒนาการของการตั้งฉายาพระสงฆ์ไทยสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในแต่ละยุคสมัย ตั้งแต่การตั้งฉายาที่เรียบง่ายในยุคสุโขทัย ไปจนถึงการใช้ภาษาบาลีและสันสกฤตในยุคอยุธยา และการกำหนดระบบฉายาตามสมณศักดิ์ในยุครัตนโกสินทร์ ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของภาษาในการสร้างอัตลักษณ์ของพระสงฆ์ และอิทธิพลของบริบททางสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการตั้งฉายาในแต่ละยุค แม้ปัจจุบันรูปแบบการตั้งฉายาพระสงฆ์จะมีความหลากหลายมากขึ้นและได้รับอิทธิพลจากเทคโนโลยีและสื่อสมัยใหม่ แต่หลักการพื้นฐานของการตั้งฉายา ซึ่งสะท้อนถึงบทบาท สถานะ และคุณธรรมของพระสงฆ์ ยังคงเป็นแกนหลักที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงพลวัตของวัฒนธรรมไทยที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยได้อย่างต่อเนื่อง

โครงสร้างและรูปแบบทางภาษาของฉายาพระสงฆ์

โครงสร้างและรูปแบบทางภาษาของฉายาพระสงฆ์มีความซับซ้อนและน่าสนใจในเชิงภาษาศาสตร์ โดยสามารถวิเคราะห์ได้ผ่านแนวคิดทางภาษาศาสตร์และมิติทางสังคมวัฒนธรรม การศึกษาของ Halliday (1978) เกี่ยวกับภาษาในฐานะ สัญญะทางสังคม (Language as a Social Semiotic) ช่วยให้เข้าใจว่าโครงสร้างของฉายาพระสงฆ์ไม่ได้เป็นเพียงการตั้งชื่อหรือฉายาเท่านั้น แต่ยังเป็นส่วนหนึ่งของระบบภาษาที่สัมพันธ์กับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

โครงสร้างทางภาษาและการใช้ภาษาศักดิ์สิทธิ์

ฉายาพระสงฆ์ส่วนใหญ่มักประกอบด้วย คำภาษาบาลีและสันสกฤต ซึ่งเป็นภาษาที่มีสถานะเป็นภาษาศักดิ์สิทธิ์ในพระพุทธศาสนา การเลือกใช้คำเหล่านี้สะท้อนถึงความเคารพและการให้คุณค่าแก่พระสงฆ์ตามแนวคิดของ Duranti (1997) ซึ่งเสนอว่า การเลือกใช้ภาษาในการตั้งชื่อหรือฉายาสะท้อนระบบความคิดและโครงสร้างทางสังคม โดยเฉพาะในสังคมที่ศาสนามีอิทธิพลสูง

องค์ประกอบทางไวยากรณ์ของฉายาพระสงฆ์ มักมีลักษณะเฉพาะ เช่น คำที่แสดงถึงคุณธรรมและความรู้ เช่น ญาณวโร (ผู้มีปัญญาประเสริฐ), ธรรมเมธี (นักปราชญ์ทางธรรม) คำที่บ่งบอกบทบาทและสถานะในคณะสงฆ์ เช่น สังฆราช (ผู้นำสงฆ์), พระมหาเถร (พระผู้ใหญ่ในคณะสงฆ์) คำที่สื่อถึงบุคลิกหรือลักษณะพิเศษ เช่น พระครูวิมลศีลาจารย์ (พระผู้เชี่ยวชาญด้านศีลธรรม) การใช้ภาษาศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้ไม่ได้เป็นเพียงการเสริมสร้างความขลังหรือความน่าเคารพ แต่ยังเป็นการสร้างขอบเขตที่ชัดเจนระหว่างโลกของคณะสงฆ์กับสังคมทั่วไป

การตีความเชิงวัฒนธรรมของโครงสร้างฉายาพระสงฆ์

Geertz (1973) ได้เสนอกรอบแนวคิดในการ ตีความวัฒนธรรม (Interpretive Anthropology) ซึ่งสามารถนำมาใช้วิเคราะห์ระบบการตั้งฉายาพระสงฆ์ได้ว่า ฉายาเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างความหมายผ่านภาษา และมีความสัมพันธ์กับระบบความเชื่อและค่านิยมของสังคม

ฉายาพระสงฆ์ในอดีตสะท้อนแนวคิดเรื่อง คุณธรรมและอุดมการณ์ของสงฆ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ชุมชนคาดหวังจากพระสงฆ์

ฉายาในยุคปัจจุบันบางส่วนสะท้อนถึง บทบาททางสังคมของพระสงฆ์ ในฐานะผู้นำชุมชน นักพัฒนา และนักเผยแผ่ธรรม เช่น พระนักเทศน์, พระนักพัฒนา, พระนักคิด

การใช้ภาษาบาลีและสันสกฤตยังสะท้อนถึง อำนาจเชิงสัญลักษณ์ของคณะสงฆ์ และการอ้างไว้ซึ่ง ประเพณีทางพุทธศาสนา

ฉายาพระสงฆ์กับแนวคิด “ชุมชนจินตนาการ”

แนวคิดของ Anderson (1983) เกี่ยวกับ “ชุมชนจินตนาการ” (Imagined Communities) สามารถนำมาอธิบายปรากฏการณ์การตั้งฉายาพระสงฆ์ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างอัตลักษณ์ร่วมของชุมชนพุทธ การใช้ ภาษาบาลีและสันสกฤต ในฉายาพระสงฆ์ทำให้เกิดการเชื่อมโยงเชิงสัญลักษณ์ระหว่างพระสงฆ์และชุมชนทางศาสนาในระดับกว้าง ฉายาพระสงฆ์ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องหมายของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่ยังสะท้อนถึงอุดมการณ์และค่านิยมของสังคมพุทธ ภาษาในฉายาพระสงฆ์ช่วยเสริมสร้าง เอกลักษณ์ทางศาสนาและวัฒนธรรม ของกลุ่มพุทธศาสนิกชนในประเทศไทย และสร้าง เครือข่ายของความเชื่อมโยงทางภาษาและวัฒนธรรม

ลักษณะเฉพาะของโครงสร้างฉายาพระสงฆ์

เมื่อตรวจสอบโครงสร้างของฉายาพระสงฆ์อย่างละเอียด จะพบว่า มี รูปแบบทางภาษาที่เฉพาะเจาะจงได้แก่

1. ฉายาที่มีโครงสร้างแบบพยางค์เดียวหรือสองพยางค์ เช่น พระดำ (บ่งบอกลักษณะทางกายภาพ) พระวัดเหนือ (บ่งบอกภูมิภานา) หลวงพ่อโต (บ่งบอกสถานะและรูปร่าง)
2. ฉายาที่มีรากศัพท์จากภาษาบาลี-สันสกฤต เช่น พระมหาญาณสังวร (แปลว่า “พระผู้มีญาณและความสำรวมเป็นเลิศ”) พระพรหมเมธี (แปลว่า “พระผู้มีปัญญาเช่นพรหม”)
3. ฉายาที่สะท้อนบทบาททางสังคม เช่น พระนักเทศน์ (พระที่มีความสามารถในการแสดงธรรม) พระนักพัฒนา (พระที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน)
4. ฉายาที่สะท้อนถึงความเคารพและอิทธิพลทางศาสนา พระอริยสงฆ์ (พระผู้มีความบริสุทธิ์ทางจิตใจสูง) พระครูบาศรีวิชัย (ใช้ “ครูบา” เพื่อแสดงถึงความเคารพของศิษย์ในภาคเหนือ)

สรุป โครงสร้างและรูปแบบทางภาษาของฉายาพระสงฆ์สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาษาศาสนา และสังคม โดยการตั้งฉายามีลักษณะเฉพาะที่ได้รับอิทธิพลจาก ภาษาศักดิ์สิทธิ์ (บาลี-สันสกฤต) รวมถึงบริบททางวัฒนธรรมและค่านิยมของสังคมพุทธไทย ฉายาพระสงฆ์จึงเป็นมากกว่าชื่อเรียกขาน แต่เป็นสัญลักษณ์ของอัตลักษณ์คณะสงฆ์และบทบาทของพระสงฆ์ในสังคม การศึกษาฉายาพระสงฆ์ผ่านแนวคิดทางภาษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ เช่น สัญลักษณ์ทางสังคมของ Halliday, การตีความวัฒนธรรมของ Geertz, ระบบความคิดของ Duranti และชุมชนจินตนาการของ Anderson แสดงให้เห็นว่า ฉายาพระสงฆ์ไม่ได้เป็นเพียงโครงสร้างทางภาษา แต่ยังเป็นกระบวนการที่สะท้อน ค่านิยม ความเชื่อ และอัตลักษณ์ทางศาสนา ที่มีผลต่อการรับรู้ของสังคมไทยในทุกยุคสมัย

บทบาทของการตั้งฉายาในสังคมไทย

บทบาทของการตั้งฉายาในสังคมไทยมีความสำคัญในหลายมิติ ดังที่ Duranti (1997) ได้วิเคราะห์ไว้ว่าการตั้งชื่อหรือฉายาในสังคมใด ๆ มักสะท้อนถึงโครงสร้างอำนาจและความสัมพันธ์ทางสังคม โดยเฉพาะในกรณีของฉายาพระสงฆ์ไทยที่แสดงให้เห็นถึงสถานะและบทบาทของสถาบันสงฆ์ในสังคม ในแง่ของการจัดระเบียบทางสังคม ฉายาทำหน้าที่เป็นเครื่องหมายแสดงสถานะและลำดับชั้นในระบบการปกครองคณะสงฆ์ Anderson (1983) ชี้ให้เห็นว่าการใช้ภาษาในลักษณะนี้เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างและรักษาโครงสร้างทางสังคม โดยฉายาที่ได้รับการตั้งขึ้นจะสะท้อนถึงความอาวุโส ความรู้ความสามารถ และบทบาทหน้าที่ของพระสงฆ์แต่ละรูป

นอกจากนี้ ฉายายังมีบทบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับชุมชน ตามที่ Halliday (1978) ได้อธิบายว่า ภาษาเป็นเครื่องมือในการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ฉายาที่ได้รับการยอมรับ

จากชุมชนจะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและความศรัทธา อันนำไปสู่การสนับสนุนกิจกรรมทางศาสนาและการพัฒนาชุมชน การตั้งฉายายังมีบทบาทในการสืบทอดและรักษาวัฒนธรรมทางภาษา Geertz (1973) ได้เน้นย้ำความสำคัญของสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งในกรณีของฉายาพระสงฆ์นั้น การใช้ภาษาบาลีและสันสกฤตในการตั้งฉายาช่วยรักษาความรู้ทางภาษาโบราณและเชื่อมโยงสังคมไทยกับรากฐานทางพระพุทธศาสนา ในสังคมร่วมสมัย บทบาทของการตั้งฉายาได้ขยายไปสู่การสร้างอัตลักษณ์และภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในพื้นที่สาธารณะ โดยเฉพาะในยุคของสื่อสังคมออนไลน์ ฉายาที่โดดเด่นและจดจำง่ายมีส่วนสำคัญในการสร้างการรับรู้และความเข้าใจในบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อสังคมสมัยใหม่ ทั้งในด้านการเผยแผ่ธรรมะและการพัฒนาสังคม

นัยทางวัฒนธรรมในฉายาพระสงฆ์

นัยทางวัฒนธรรมในฉายาพระสงฆ์สะท้อนให้เห็นถึงความซับซ้อนของระบบความเชื่อและค่านิยมในสังคมไทย ตามที่ Geertz (1973) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการตีความวัฒนธรรม การตั้งฉายาพระสงฆ์จึงเป็นมากกว่าการกำหนดชื่อเรียก แต่เป็นการสร้างความหมายที่สะท้อนโลกทัศน์ของสังคมไทยที่มีต่อสถาบันพระสงฆ์ การใช้ภาษาบาลีและสันสกฤตในการตั้งฉายาแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและอำนาจในสังคมไทย ดังที่ Halliday (1978) ได้อธิบายว่า การเลือกใช้ภาษามีความสัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม การใช้ภาษาบาลีและสันสกฤตจึงไม่เพียงแต่สร้างความศักดิ์สิทธิ์ แต่ยังเป็นการรักษาสถานะพิเศษของพระสงฆ์ในสังคมไทย

Anderson (1983) ได้เสนอมุมมองที่น่าสนใจเกี่ยวกับการสร้างชุมชนผ่านภาษาและวัฒนธรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นในกรณีของฉายาพระสงฆ์ที่มีส่วนในการสร้างความรู้สึกร่วมและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวพุทธ การที่ชุมชนยอมรับและใช้ฉายาในการเรียกขานพระสงฆ์แสดงให้เห็นถึงการยอมรับในระบบคุณค่าและความเชื่อร่วมกัน

Duranti (1997) ได้ชี้ให้เห็นว่าการใช้ภาษาในการตั้งชื่อหรือฉายามีความสัมพันธ์กับระบบความเชื่อและพิธีกรรมในสังคม ในกรณีของสังคมไทย การตั้งฉายาพระสงฆ์จึงเป็นส่วนหนึ่งของระบบความเชื่อที่ผสมผสานระหว่างพุทธศาสนา ความเชื่อดั้งเดิม และวัฒนธรรมท้องถิ่น สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของพุทธศาสนาในบริบทสังคมไทย

นัยทางวัฒนธรรมของการตั้งฉายาพระสงฆ์จึงแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของสถาบันสงฆ์ในการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย ทั้งในแง่ของการใช้ภาษา ระบบความเชื่อ และการจัดระเบียบทางสังคม ซึ่งยังคงมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตและความคิดของคนไทยในปัจจุบัน

ความเปลี่ยนแปลงของการตั้งฉายาในยุคสมัยใหม่

ความเปลี่ยนแปลงของการตั้งฉายาในยุคสมัยใหม่เป็นประเด็นที่สะท้อนให้เห็นถึงพลวัตทางสังคมและวัฒนธรรมไทย ตามที่ Anderson (1983) ได้วิเคราะห์ไว้ว่า ชุมชนและสังคมมีการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย การตั้งฉายาพระสงฆ์ก็เช่นกันที่ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนไป

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของการตั้งฉายาในยุคสมัยใหม่คือเทคโนโลยีและการสื่อสาร Halliday (1978) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับการสื่อสารในสังคม ซึ่งในปัจจุบัน การสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์และสื่อดิจิทัลมีอิทธิพลอย่างมากต่อการรับรู้และเข้าใจฉายาของพระสงฆ์ ทำให้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการตั้งฉายาให้เข้าใจง่ายและจดจำได้ดียิ่งขึ้น

Duranti (1997) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางภาษาที่สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในกรณีของฉายาพระสงฆ์ พบว่ามีการผสมผสานระหว่างภาษาดั้งเดิม เช่น บาสิและสันสกฤต กับภาษาร่วมสมัยมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทของพระสงฆ์ในสังคมปัจจุบันที่ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในวัดเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทในการพัฒนาสังคมและการศึกษาด้วย

อีกประเด็นที่สำคัญคือการลดลงของความเข้าใจในภาษาบาลีและสันสกฤตในสังคมไทยปัจจุบัน ตามที่ Geertz (1973) ได้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม การตั้งฉายาในปัจจุบันจึงต้องคำนึงถึงความเข้าใจของคนรุ่นใหม่มากขึ้น แม้จะยังคงรักษาความศักดิ์สิทธิ์และความหมายทางพระพุทธศาสนาไว้ แนวโน้มในอนาคตของการตั้งฉายาพระสงฆ์จะยังคงต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่การสื่อสารและการเผยแพร่ธรรมะต้องปรับตัวให้เข้ากับพฤติกรรมและความต้องการของพุทธศาสนิกชนรุ่นใหม่ อย่างไรก็ตาม การรักษาแก่นสำคัญของการตั้งฉายาที่สะท้อนคุณธรรมและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนายังคงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคงอยู่ต่อไป

สรุป

การศึกษาการใช้ภาษาในการตั้งฉายาพระสงฆ์ไทยได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันลึกซึ้งระหว่างภาษา สังคม และวัฒนธรรม ดังที่ Duranti (1997) ได้ชี้ให้เห็นว่า การใช้ภาษาในการตั้งชื่อหรือฉายานั้นสะท้อนถึงโครงสร้างทางสังคมและระบบความคิดของชุมชน โดยเฉพาะในกรณีของสังคมไทยที่มีความผูกพันกับพระพุทธศาสนาอย่างแนบแน่น พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของการตั้งฉายาพระสงฆ์แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับบริบททางสังคมและการเมือง จากยุคแรกที่มีความเรียบง่ายมาสู่ระบบที่ซับซ้อนและเป็นทางการมากขึ้นในปัจจุบัน การวิเคราะห์ของ Halliday (1978) เกี่ยวกับภาษาในฐานะสัญญาณสังคมช่วยอธิบายว่า การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้สะท้อนถึงพลวัตของสถาบันสงฆ์และสังคมไทย ในด้านโครงสร้างทางภาษา การตั้งฉายาพระสงฆ์แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาในการใช้ภาษา โดยเฉพาะการผสมผสานระหว่างภาษาบาลี สันสกฤต และไทย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Geertz (1973) ที่มองว่าการใช้ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม การเลือกใช้คำและความหมายในการตั้งฉายาจึงไม่ใช่เพียงการกำหนดชื่อเรียก แต่เป็นการสร้างความหมายที่สะท้อนคุณค่าและความเชื่อของสังคม บทบาทของฉายาในสังคมไทยมีความสำคัญในหลายมิติ ทั้งการแสดงสถานะทางสังคม การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับชุมชน และการรักษาวัฒนธรรมทางภาษา Anderson (1983) ได้ชี้ให้เห็นว่าการใช้ภาษาในลักษณะนี้มีส่วนในการสร้างและรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน ในยุคปัจจุบัน การตั้งฉายาพระสงฆ์กำลังเผชิญกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี แต่ก็แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการปรับตัวเพื่อรักษาความสำคัญและความหมายดั้งเดิมไว้ พร้อมกับการตอบสนองต่อความต้องการของสังคมสมัยใหม่ การศึกษาครั้งนี้จึงไม่เพียงแต่ช่วยให้เข้าใจมิติทางภาษาและวัฒนธรรมของการตั้งฉายาเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงพลวัตของสังคมไทยและสถาบันสงฆ์ที่ยังคงมีความสำคัญในการธำรงรักษาและพัฒนาสังคมไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เมืองจรีต และแสง. (2550). พิธีกรรมในภูมิภาค. กรุงเทพฯ: บัณฑิต.
- ภาพรกรฮิลล์ เมษสิรินธ์. (2546). ภาษาและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย.
- Duranti, A. (1997). *Linguistic Anthropology*. Cambridge University Press.
- Geertz, C. (1973). *The Interpretation of Cultures*. Basic Books.

- Halliday, M. A. K. (1978). *Language as Social Semiotic: The Social Interpretation of Language and Meaning*. Edward Arnold.
- Anderson, B. (1983). *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. Verso.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

รูปแบบเอกสารอ้างอิงวารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษา

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาจนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การอ้างอิงต้นเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยระบุชื่อ-นามสกุล ตามด้วย วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุปีที่ตีพิมพ์ เช่น

1.1 ...สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาภราดร ฐิริสโร (2565) ผลการวิจัยพบว่า...

1.2 กิตติชัย สันทาลุนัย (2565) กล่าวว่า...

1.3 ... consistent with the research of Krisada Saelee (2019) the research results found...

1.4 Krisada Saelee (2019) explains to...

2. การอ้างอิงท้ายเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ดังนี้

2.1 อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

2.1.1 พระไตรปิฎกและอรรถกถา พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์/เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย ตัวอย่างเช่น “ดูกรภิกษุทั้งหลาย จักร 4 ประการนี้ เป็นเครื่องเป็นไปแก่นมนุษย์และเทวดาผู้ประกอบเป็นเครื่องที่มนุษย์และเทวดาประกอบแล้ว ย่อมถึงความเป็นผู้ใหญ่และความไพบูลย์ในภพจะทั้งหลายต่อกาลไม่นานนัก” (อง.จตุกก. 21/31/37) เป็นต้น

2.1.2 ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่ตีพิมพ์ เช่น (เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, 2560)

2.1.3 ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่ตีพิมพ์ เช่น (พระมหาสุชนันท์ สุนนโท และเกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, 2560)

2.1.4 ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่ตีพิมพ์ เช่น (ธิดาวิมล หมั่นมีและคณะ, 2560)

2.1.5 กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกันหรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคนให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงปัจจุบันมากที่สุด

2.2 อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

2.2.1 ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Keown, 2010)

2.2.2 ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Hersey & Blanchard, 2010)

2.2.3 ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Kaiser et al., 2010)

เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา ทุกเล่มให้อ้างอิงท้ายเล่มด้วยรูปแบบเดียวกันดังนี้

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อพระไตรปิฎก อรรถกถา./สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

_____. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อหนังสือ/(ครั้งที่พิมพ์)./สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

พระมหาสุทนต์ อากาศโร. (2548). เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิสิษฐ์ ไทยออฟเซต.

James, C. (2013). Office markets & public policy. Wiley.

(3) บทความในหนังสือ

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน ชื่อบรรณาธิการ(บรรณาธิการ)./ชื่อเรื่อง./ (เลขหน้าที่ย่าง)./ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

พระสุกิจ สฤษดิ์โณ. (2559). การสร้างความคิดนามธรรมในวัฒนธรรมไทย. ใน ปวีตร ว่องวีระ, ทฤษฎีและวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม. (น. 112). อัมรินทร์.

(4) บทความในวารสาร

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/ปีที่(ฉบับที่),/เลขหน้าแรกที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ธิดา ภูมิ. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษา, 3(1), 25-31.

(5) บทความในสารานุกรม

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน/ชื่อสารานุกรม/(เล่มที่ย่าง, หน้า เลขหน้าที่ย่าง).

วุฒิชัย มูลศิลป์. (2549). กฎหมายตราสามดวง. ใน สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย (เล่ม 1, อักษร ก, น. 12-16).

(6) หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์,/วันที่/เดือน)./ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์,/เลขหน้า.

สุชาติ เผือกสกนธ์. (2549, 9 มิถุนายน). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น. 13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อวิทยานิพนธ์/(ระดับวิทยานิพนธ์)./สำนักพิมพ์.

พระครูพิศิษฐ์ประทาน. (2562). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนววิถีพุทธ ในจังหวัดสมุทรสงคราม (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(รายงานผลการวิจัย)./สำนักพิมพ์.

พระมหากษัตริย์ กิตติโสภณ. (2562). รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับวัยรุ่นไทยยุคใหม่ตามหลักพุทธธรรม ผ่านกลไกการขับเคลื่อนโครงการคลินิกคุณธรรมของพระธรรมวิทยากร (รายงานผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(9) สัมภาษณ์

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์./ (ปีที่สัมภาษณ์, วัน เดือน)./ตำแหน่ง/[บทสัมภาษณ์].

พระอุดมสิทธินายก. (2563, 5 กุมภาพันธ์). ผู้อำนวยการหลักสูตรหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ [บทสัมภาษณ์].

(10) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สืบค้น วัน เดือน ปี./จาก/แหล่งที่มาของข้อมูล.

ธรรมะไทย. (2563). พระพุทธศาสนาในประเทศไทย. สืบค้น 20 มีนาคม 2563, จาก <http://www.dhammathai.org/thailand/thailand.php>

Buddhism Meditation Triratna Find us Community. (2020). Who Was The Buddha?. Retrieved March 20, 2020, from <https://thebuddhistcentre.com/text/who-was-buddha>

(11) ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อเรื่อง./ (พ.ศ., วันที่ เดือนที่ประกาศ)./ราชกิจจานุเบกษา./เล่ม ตอน./หน้า.

ข้อกำหนดกรมตำรวจ เรื่อง กำหนดชื่อและประเภทของวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและประเภทของรถที่ใช้เจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจสอบผู้ขับขี่. (2537, 13 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 111 ตอนพิเศษ 30 ง. หน้า 31.

(12) หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์, วัน เดือน)./ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์./น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า.

ไทยรัฐ. (2548, 19 เมษายน). เขียวพระสอนศีลธรรม. ไทยรัฐ. น. 3.

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย (8-15 หน้า)

ชื่อบทความ (ไทย) (18 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (16 pt) (ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (ไทย) (14 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (14 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (อังกฤษ) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียน (อังกฤษ) (14 pt)

Corresponding Author E-mail: ...

บทคัดย่อ (18 pt) (ไม่เกิน 500 คำ)

(16 pt) บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ.....
ประเภทของการวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์
ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ (16 pt) เช่น วรรณกรรม, ภาษา, พหุวัฒนธรรม

Abstract (18 pt) (แปลตามภาษาไทย)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as: Literature, Language, Multiculturalism

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า และเขียนให้ครอบคลุมทุกประเด็น)

(16 pt) กล่าวถึงความเป็นมาของเรื่องที่ทำการวิจัยครั้งนี้ ว่าเป็นมาอย่างไรบ้าง พร้อมทั้ง
อ้างอิงที่มาของข้อมูลนั้นอย่างถูกต้อง.....

(16 pt) กล่าวถึงปัญหาที่นำมาสู่การวิจัย ให้ตรงประเด็นกับเรื่องที่วิจัยและเชื่อมโยงกับพื้นที่วิจัย. ปัญหาที่เป็นปัญหาที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปและต้องการได้รับการแก้ไข นำเสนอผลงานวิจัยที่ผู้อื่นได้เคยศึกษาไว้แล้ว พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

(16 pt) ทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้อย่างถี่ถ้วนหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

(16 pt) สรุปเพื่อเชื่อมโยงไปสู่คำถามและวัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย (18 pt)

- 1..... (16 pt)
- 2..... (16 pt)
- 3..... (16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt) เขียนให้ครอบคลุม 5 หัวข้อ ได้แก่ 1. รูปแบบของการวิจัย, 2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ), 4. การเก็บรวบรวมข้อมูล (ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ), 5. การวิเคราะห์ข้อมูล (ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ) และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย (18 pt) (เขียนให้ครบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้)

(16 pt).ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ.....

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ)

ที่มา: ... (ถ้ามี)

คำอธิบายภาพ.....

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

คำอธิบายตาราง.....

.....

.....

.....

.....

.....

อภิปรายผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ (ค้นพบอะไร สะท้อนให้เห็นถึงอะไร สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของใคร พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

องค์ความรู้จากการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ระบุองค์ความรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยหรือสังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดล และโมเดลมีที่มาจากฐานคิดของแนวคิดหรือทฤษฎีใดอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ (18 pt)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (16 pt)

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ (16 pt)

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป (16 pt)

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีชื่อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์) (ถ้ามี)

(16 pt) ขอขอบคุณแหล่งทุน และควรระบุเลขที่สัญญาทุนวิจัย ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2563 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องการพัฒนาศูนย์ประสานงานเครือข่ายความเข้มแข็งทางจิตปัญญาของผู้สูงอายุตามหลักพุทธธรรม

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

- (16 pt) รูปแบบการอ้างอิงท้ายเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบ American Psychological Association (APA) จำนวนการอ้างอิงในเนื้อหาและท้ายเรื่องต้องตรงกัน
- ธรรมะไทย. (2563). พระพุทธศาสนาในประเทศไทย. สืบค้น 20 มีนาคม 2563, จาก <http://www.dhammathai.org/thailand/thailand.php>.
- ธิติวุฒิ หนัมนมี. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษา, 3(1), 25-31.
- พระครูพิศิษฐ์ประทาน. (2562). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนววิถีพุทธในจังหวัดสมุทรสงคราม (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ. (2562). รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับวัยรุ่นไทยยุคใหม่ตามหลักพุทธธรรม ผ่านกลไกการขับเคลื่อนโครงการคลินิกคุณธรรมของพระธรรมวิทยากร (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสุทนต์ อากาศโร. (2548). เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิษณุโลก: ออฟเซต.
- พระอุดมสิทธินายก. (2563, 5 กุมภาพันธ์). ผู้อำนวยการหลักสูตรหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ [บทสัมภาษณ์].

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วุฒิชัย มูลศิลป์. (2549). กฎหมายตราสามดวง. ใน สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย (เล่ม 1, อักษร ก, น. 12-16).
- สุชาติ เผือกสกนธ์. (2549, 9 มิถุนายน). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น. 13.
- Buddhism Meditation Triratna Find us Community. (2020). Who Was The Buddha?. Retrieved March 20, 2020, from <https://thebuddhistcentre.com/text/who-was-buddha>.
- James, C. (2013). Office markets & public policy. Wiley.

Sample of Original Research Article Preparation

NAME OF RESEARCH ARTICLE (ENGLISH) (18 pt)

Name of Research Article (Thai) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (English) (14 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (Thai) (14 pt)

Affiliation of the main author (English) (14 pt)

Affiliation of the main author (Thai) (14 pt)

Corresponding Author E-mail:..

Abstract (18 pt) (Not more than 500 words)

(16 pt) Objectives of this research were: 1.....2..... and 3.....
Populations and sample, research tools, Data collection, Data analysis, Statistics used for data
analysis, Findings were as follows: (present only the most interesting research findings)

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as Literature, Language, Multiculturalism

Abstract (Thai) (18 pt) (Not more than 500 words)

(16 pt) consistent with Thai abstract.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: (Thai)

Introduction (18 pt) (should not be more than 4 paragraphs)

(16 pt) mention background of the research topic with brief history as how the topic
develops with correct references.....

.....

.....

(16 pt) mention problems leading to research directly to the point of the research and relate the matter to locations in which research is conducted on the common problems generally accepted and want them to be solved.

(16 pt) Review related at least 2 concepts and theories to be used as guideline for the research and/or theories related to the research topic with correct references of data sources

(16 pt) Conclude to connect the matters to research questions and objectives of the research

Research Objectives (18 pt)

- 1..... (16 pt)
- 2..... (16 pt)
- 3..... (16 pt)

Methodology (18 pt)

(16 pt) Write to cover 5 sub-headlines: Research design, Populations and Samples and Key Informants, Research Instrument (quantitative and qualitative), Data Collection, (quantitative and qualitative) Data analysis (quantitative and qualitative), Statistics used to analyzed the data.

Results (18 pt) (Present to cover all set objectives)

(16 pt).results of the research answer all objectives.....

Figure 1: (Name of the figure)

Source: mention the name of the source (if any)

Figure captions.....

[illegible][illegible]

Body of knowledge (18 pt)

(16 pt) Point out the body of knowledge or achievement from the research work. Synthesize the knowledge in form of a model/ Model structure that is concise and easy to understand.....

Recommendations (18 pt)**Policy Recommendations (16 pt)**

.....

.....

.....

Operational Recommendations (16 pt)

.....

.....

.....

Recommendations for Next Research (16 pt)

.....

.....

.....

Acknowledgement (18 pt) (Put in the article in case the researcher was given fund to conduct research or the title of the article is not matched with the title of the research or the thesis) (if any)

(16 pt) Write the appreciation note to the funding source. The author should indicate the grant contract number of the research, for example, “I would like to express my deepest appreciation for funding resource from National Research Council Of Thailand, the fiscal year 2016, and I am also grateful for the data from a research task on The Coordination Centre Development for Contemplative Strengthening of Elders according to Buddhism.

[illegible]

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ (7-15 หน้า)

ชื่อบทความ (ไทย) (18 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (16 pt) (ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (ไทย) (14 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (14 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (อังกฤษ) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (14 pt)

Corresponding Author E-mail: ...

บทคัดย่อ (18 pt) (ไม่เกิน 500 คำ)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ (16 pt) เช่น พระพุทธศาสนา, การบริหารจัดการเชิงพุทธ, นวัตกรรม

Abstract (18 pt) (แปลตามภาษาไทย)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as: Buddhism, Buddhist Management, Innovation

บทนำ (18 pt)

(16 pt) เขียนบทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาเป็นฐานคิดในวิพากษ์ประเด็นต่างๆในการเขียนบทความวิชาการ

.....

.....

.....

.....

.....

เนื้อหา (18 pt)

(16 pt)

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ)

ที่มา: ... (ถ้ามี)

คำอธิบายภาพ

[illegible]

.....

.....

.....

.....

.....

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Sample of Original Academic Article Preparation

NAME OF ACADEMIC ARTICLE (ENGLISH) (18 pt)

Name of Academic Article (Thai) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (English) (14 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (Thai) (14 pt)

Affiliation of the main author (English) (14 pt)

Affiliation of the main author (Thai) (14 pt)

Corresponding Author E-mail: ...

Abstract (18 pt) (Not more than 500 words)

(16 pt).....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as Buddhism, Buddhist Management, Innovation

Abstract (Thai) (18 pt) (Not more than 500 words)

(16 pt) consistent with Thai abstract.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: (Thai)

Introduction (18 pt)

(16 pt).....
.....
.....
.....
.....
.....

Content (18 pt)

(16 pt)

Figure 1: (Name of the figure)

Source: mention the name of the source (if any)

Figure captions

.....

.....

.....

[illegible]

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย